

skerettighederne i Europa, så spiller Europarådet jo en rolle, som OSCE ikke kan spille, bl.a. fordi Europarådet har Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, hvorigennem folk kan klage og rette henvendelser, og der er et sanktionssystem i forhold til at overholde menneskerettighederne.

F.eks. er det jo ikke OSCE, som har fået gennemført, at man har afskaffet dødsstraffen, som man jo har, i Rusland og i andre lande. Det er lige præcis Europarådet, og derfor: Hvis vi forstår sammenhængen mellem sikkerhed på den ene side og menneskerettigheder på den anden, så er det afgørende, at vi ikke glemmer Europarådet.

(Kort bemærkning).

Helle Degn (S):

Igen til referatet og til hr. Søren Søndergaard: Det skal naturligvis ikke glemmes, det store arbejde i Europarådet, som også det danske parlament og den danske regering tillægger stor betydning. Det, der er forudsætningen, når en amerikansk udenrigsminister siger, hvad hun siger, er jo selvfølgelig, at USA er medlem af de tre organisationer, og derfor siger de, at det for dem er vigtigt, at disse tre institutioner får et tættere samarbejde for dermed at få en stærkere muskel sammen med os i Europa til at håndtere sikkerhedspolitikken i det kommende århundrede.

Det skal jo naturligvis ikke for os som danskere forstås på anden måde, end at vi selvfølgelig også ønsker den retlige del koblet på. Der er også en forskel imellem den europæiske menneskerettighedsopfattelse og den amerikanske menneskerettighedsopfattelse.

Så heller ikke fra Socialdemokratiets side skal der være nogen udelukkelse af det forhold, men jeg kan alene referere til, hvad den amerikanske udenrigsminister sagde, som er naturligt med hendes baggrund.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til vedtagelse nr. V 62 af Helle Degn (S), Svend Aage Jensby (V), Pia Christmas Møller (KF), Holger K. Nielsen (SF), Klaus Kjær (DF) og Morten Helveg Petersen (RV) (se foran) vedtoges enstemmigt med 102 stemmer.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Forespørgsel nr. F 38:

Forespørgsel til udenrigsministeren og justitsministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse om status for drøftelserne om et EU-charter for grundlæggende rettigheder?«

(Af Jacob Buksti (S), Charlotte Antonsen (V), Pia Christmas-Møller (KF), Holger K. Nielsen (SF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Mimi Jakobsen (CD), Elisabeth Arnold (RV), Keld Albrechtsen (EL), Jann Sjursen (KRF) og Kim Behnke (FRI)). (Forespørgslen anmeldt 9/2 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 22/2 2000).

Begrundelse

Claus Larsen-Jensen (S):

På vegne af initiativtagerne til forespørgslen skal jeg lægge op til, at vi får lejlighed til at få en indgående drøftelse af indholdet af det forhandlingsarbejde, der er i gang i konventet om chartret for fundamentale rettigheder.

Baggrunden for ønsket er den klare, at der jo også i den offentlige debat er en række diskussioner om indholdet og konsekvenserne af chartret. Derfor synes vi, at det kunne være ganske passende at benytte lejligheden til allerede i denne tidlige fase af disse forhandlinger at få en klarlægning af, hvad det egentlig er, der er i gang. Hvor er vi egentlig på vej hen? Og at vi i øvrigt får inddraget hele offentligheden plus selvfølgelig Folketinget i denne diskussion.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Forespørgslen og forhandlingen om redegørelsen her kommer på et godt tidspunkt. Arbejdet med EU-chartret er netop ved at komme i gang. Det udvalg, der skal udarbejde chartret – eller udkastet – har indtil nu mødtes seks gange. Arbejdet er på det indledende stadium. Der udestår mange drøftelser, før der foreligger et resultat.

Arbejdet foregår i det såkaldte Charterudvalg, et lille arbejdsudvalg, der består af 62 repræsentanter for medlemslandenes regeringer og de nationale parlamenter, Europa-Parlamentet og Kommissionen. Europarådet eller EF-Domstolen deltager som observatører.

Fra dansk side deltager som bekendt tidligere formand for Folketinget og tidligere minister Erling Olsen som repræsentant for regeringen. Fra Folketinget deltager hr. Claus Larsen-Jensen og fru Ulla Tørnæs. Der er så tale om en ganske unik konstruktion, som ikke er set før i EU, og det afspejler også den helt særlige betydning, de grundlæggende rettigheder har i det europæiske samarbejde.

I henhold til mandatet fra det europæiske rådsmøde i Köln skal Charterudvalget udarbejde et udkast i god tid inden det europæiske rådsmøde i december. Charterudvalget skal udarbejde et politisk dokument. Det følger af konklusionerne fra Köln, at det først i en senere fase skal undersøges, om og i givet fald hvorledes charteret skal optages i traktaterne.

Det er således ikke Charterudvalgets opgave at tage stilling til, om charteret i en eller anden form senere bør optages i traktaterne. Dette vil i givet fald skulle ske på en regeringskonference. Det er medlemslandenes ansvar.

Det synes at være den overvejende opfattelse i Charterudvalget, at charteret skal rette sig imod EU's institutioner. Charteret skal med andre ord ikke ændre på kompetenceforholdet mellem EU og medlemsstaterne. Opgaven bliver derfor at formulere charteret sådan, at kompetenceforholdet mellem Unionen på den ene side og medlemslandene på den anden side ikke er til at misforstå. Det er helt på linje med regeringens holdning.

Det betyder også, at der skal sættes søgelys på de rettigheder, der er relevante for EU's institutioner. Men andre rettigheder vil selvsagt også kunne indgå i charteret. Hele den europæiske menneskerettighedskonvention er via Amsterdamtraktaten allerede en del af EU's retsgrundlag.

Der er også enighed om, at charteret ikke må bringe uorden i den menneskerettighedsbeskyttelse, vi kender i dag, især fra den europæiske menneskerettighedskonvention. Charteret skal tværtimod være med til at synliggøre og tydeliggøre menneskerettighedernes betydning i EU. Det er også regeringens holdning.

Charterets indhold har indtil nu kun været genstand for meget foreløbige drøftelser. Char-

terudvalget har haft en drøftelse af flere af klassiske frihedsrettigheder. Der er bred enighed om, at indholdet i rettighederne ikke i substansen må afvige fra de formuleringer, der kendes fra den europæiske menneskerettighedskonvention. Der skal også tages hensyn til den meget omfattende retspraksis, der foreligger for Menneskerettighedsdomstolen. Drøftelser om bl.a. de økonomiske og sociale rettigheder udestår fortsat.

Regeringens holdning er den, at ideen med at udarbejde et EU-charter om de grundlæggende rettigheder er god. Vi bevæger os inden for et område, hvor der skal udvises omhu og respekt over for det, der allerede fungerer godt, nemlig Strasbourg-Domstolen.

Styrken er imidlertid, at charteret i sin endelige form vil berøre områder, som ikke kun er for eksperter og for embedsværket, men som forholder sig til den enkelte borgers hverdag. Borgerne får med charteret et papir, som de kan forholde sig til over for EU's institutioner.

Det er godt ud fra flere betragtninger. I takt med udviklingen af det europæiske samarbejde har menneskerettigheder og grundlæggende rettigheder fået en mere og mere fremtrædende betydning. Det har bl.a. vist sig ved EF-Domstolens domspraksis og den stadig mere centrale placering, som beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder har fået i EU-Traktaten.

I Amsterdamtraktaten er Unionens respekt for de grundlæggende rettigheder indskrevet direkte, bl.a. jf. artikel 6. Heraf følger, at EU bygger på principperne om frihed, demokrati, respekt for menneskerettigheder og retsstatsprincippet, at EU respekterer de grundlæggende rettigheder, sådan som det fremgår af den europæiske menneskerettighedskonvention og medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner.

Denne artikel specificerer imidlertid ikke, hvilke rettigheder den enkelte borger har i forhold til Unionen. Ved at udarbejde et rettighedscharter i et klart og tydeligt sprog kan man synliggøre de fundamentale rettigheder. Med et let tilgængeligt EU-charter vil EU's borgere og de personer, der befinder sig på medlemsstaternes territorium, få klarhed over, hvilke grundrettigheder institutionerne skal respektere. Charteret vil dermed også skabe større klarhed over, hvilke begrænsninger EU's institutioner er bundet af i deres daglige virke. Denne præcisering giver større sikkerhed for, at borgernes grundlæggende rettigheder ikke krænkes.

Jeg har set nogen påstå, at charteret er et skridt imod en fælles EU-forfatning. Det er efter min mening ikke rigtigt. Charteret vil styrke den fælles europæiske opfattelse af det helt centrale spørgsmål: Hvordan har vi indrettet os i Europa med hensyn til grundrettighederne? Det er positivt. Det er i alles interesse, at borgerne kan forvente, at EU-institutionerne udøver deres beføjelser i overensstemmelse med et sæt nedskrevne fundamentale grundrettigheder.

I forhold til EF-Domstolen vil charteret samtidig styrke retssikkerheden. Domstolen får en politisk rettesnor for, hvilke rettigheder medlemsstaterne anser for at være grundlæggende.

Jeg har noteret mig, at der er nogle, der har den opfattelse, at charteret kan misbruges til at definere et bestemt politisk værdigrundlag for EU, et grundlag, som de enkelte medlemslande skal måles på. Det er forkert. Charterets indhold er de fundamentale grundrettigheder. De er ikke udtryk for en bestemt partimæssig eller politisk grundholdning; de hviler på universelt accepterede værdier. Det er det værdigrundlag, vi ønsker skal gælde for EU's institutioner, og som vi selv sagt uden betænkeligheder kan tilslutte os.

Jeg synes også, man skal fremhæve den signalværdi, som charteret repræsenterer. Det gælder både indadtil i Unionen, og det gælder også i EU's forhold til tredjelande, ikke mindst kandidatlandene. Charteret vil være med til at understrege over for borgerne, at EU jo ikke kun drejer sig om fri bevægelighed af varer og kapital, men at EU også repræsenterer et menneskeligt ansigt, der giver sig udtryk i den enkeltes dagligdag. EU skal i sit virke leve op til normer, som borgerne kan føle sig trygge ved.

Charteret sender et signal til kandidatlandene. Vi gør det klart, at EU-samarbejdet bygger på et fundamentalt princip om et højt beskyttelsesniveau for det enkelte individ og for grupper af individer.

I forhold til tredjelande vil charteret være et signal om den vægt, EU tillægger menneskerettighedsbeskyttelsen. I forvejen står menneskerettighederne centralt i EU's relationer til tredjelande. Charteret vil yderligere styrke EU's profil på menneskerettighedsområdet.

Regeringen finder, at Danmark med vores synspunkter på menneskerettigheder bør gå konstruktivt ind i arbejdet med charteret. Det ligger i forlængelse af den vægt, vi tillægger menneskerettighederne i vores politik i andre

sammenhænge, i FN, i Europarådet, OSCE, WTO, ILO og i vores udviklingspolitik.

Et par ord om det videre forløb. Arbejdet er som sagt i en tidlig fase. Størsteparten af det egentlige arbejde udestår endnu. Danmark vil arbejde for, at der er overensstemmelse mellem charteret og de konventioner og forpligtelser, som Danmark i øvrigt er bundet af, ikke mindst selvfølgelig den europæiske menneskerettighedskonvention.

Vi vil også arbejde for at sikre, at charteret respekterer de særlige forhold og de arbejds-markedsmæssige og sociale rettigheder, der kendetegner den danske model på arbejdsmarkedet. Det må tydeliggøres, at de dertil knyttede rettigheder hviler på traditioner og forskellig praksis i de enkelte lande.

Vi vil som sagt arbejde for, at der ikke ændres på kompetenceforholdene mellem EU og medlemslandene, og vi kan allerede nu konstatere, at disse synspunkter står vi langt fra alene med.

Arbejdet med charteret foregår i sit selvstændige spor og er ikke en del af forhandlingerne om regeringskonferencen. Regeringen arbejder for, at charteret bliver et politisk dokument. Alene den korte tidsramme, der er sat for udarbejdelsen af charteret, taler for et politisk dokument og også ønsket om, at det skal være et politisk dokument, der er i fuld overensstemmelse med mandatet fra Det Europæiske Råd i Köln.

Vi er opmærksomme på, at flere lande ønsker en traktatfæstelse af de grundlæggende rettigheder; det er for tidligt at vurdere, om det vil ske på et tidspunkt. Meget vil selvsagt her afhænge af formen og indholdet af charteret, og jeg vil i den anledning da i øvrigt minde om, at Danmark under den seneste regeringskonference var klar til at overveje en indskrivning af de grundlæggende rettigheder i Traktatens indledning i selve præambelen. Det fremgår af forhandlingsgrundlaget fra 1995, som jo blev bekræftet her i Folketinget.

Men så langt er vi ikke endnu. Om vi når dertil, er for tidligt at sige. Indtil videre arbejder vi for at sikre, at charteret får et indhold, der klart og tydeligt understreger den vægt, de grundlæggende rettigheder bør have i hele Europa.

Til sidst vil jeg gøre opmærksom på, at Erling Olsen og Folketingets to medlemmer af Charterudvalget i februar holdt den første høring om charteret med deltagelse af en bred kreds af

NGO'ere, interesseorganisationer og Folketingets partier. Der planlægges afholdt en ny høring i slutningen af maj 2000, hvor Folketingets partier igen vil blive inviteret. Her vil der bl.a. blive en ny lejlighed til at gøre status over arbejdet i Charterudvalget.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Som udenrigsministeren nævnte, blev det på Det Europæiske Råds møde i Köln besluttet at udarbejde et charter, der skal indeholde de grundlæggende rettigheder, som EU's institutioner skal respektere i deres arbejde. EF-Domstolen har ganske vist for længst fastslået, at den vil være garant for EU's respekt for grundrettighederne, herunder menneskerettighederne. At EU skal respektere menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder fremgår også af EU-Traktaten. Jeg kan her henviser til artikel 6. Det fremgår af denne bestemmelse, at Unionen bygger på principperne om frihed, demokrati og respekt for menneskerettighederne.

For den enkelte borger kan det imidlertid være meget svært at få et præcist overblik over, hvilke grundlæggende rettigheder borgerne har i forhold til EU's institutioner. Rettighederne skal nemlig udledes dels af en meget omfattende retspraksis fra EF-Domstolen, dels af en række internationale konventioner og de fælles forfatningsmæssige traditioner, der er i medlemslandene.

Det er den væsentligste baggrund for, at stats- og regeringscheferne har besluttet at nedsætte et udvalg, der skal udarbejde et charter for grundlæggende rettigheder. Formålet med charterarbejdet er med andre ord at synliggøre de grundlæggende rettigheder, som borgerne allerede i dag har, over for EU's institutioner.

Den danske regering har i overensstemmelse med sin traditionelle menneskerettighedspolitik støttet udarbejdelsen af et EU-charter. En større gennemsigtighed på dette meget vigtige område vil kunne medvirke til en styrkelse af menneskerettighedsbeskyttelsen i EU og dermed i sidste ende borgernes tillid til EU.

I forhold til Kölnkonklusionerne er det tanken, at charteret skal rette sig mod EU's institutioner og således alene vedrøre forholdet mellem borgerne og EU. Regeringen finder, at der netop i forholdet mellem borgerne og EU's institutioner er behov for et charter.

Alle EU's medlemstater har tiltrådt den europæiske menneskerettighedskonvention, herun-

der har alle medlemstaterne tiltrådt en lang række andre internationale menneskerettighedskonventioner. Efter regeringens opfattelse er der således i medlemsstaterne en effektiv og velfungerende menneskerettighedsbeskyttelse i dag.

Det samme kan imidlertid ikke fuldt ud siges om menneskerettighedsbeskyttelsen i EU, når man ser på grænserne for EU-institutionernes handlefrihed. Her er det kun EU og EF-Traktaten, der sætter de retlige grænser. EU har ikke tiltrådt den europæiske menneskerettighedskonvention.

Som jeg allerede har nævnt, bygger Unionen dog på principperne om frihed, demokrati og respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder samt retstatsprincippet. EU-charteret vil i den forbindelse kunne få karakter af en konkretisering og præcisering af disse principper og rettigheder, som EU-samarbejdet hviler på.

Kölnkonklusionerne giver Charterudvalget et mandat til at klarlægge og nedskrive de eksisterende grundrettigheder i et udkast til politisk dokument. Det ligger uden for Charterudvalgets mandat at udarbejde en egentlig juridisk bindende tekst, det fremgår klart af Kölnkonklusionerne. Fra regeringens side fastholder vi da også den linje, at charteret bør udformes som et politisk dokument.

Det egentlige arbejde med udformningen af charterets bestemmelser har nu langtfra taget helt endelig form. Udvalget har på grundlag af et udkast fra sekretariatet allerede haft de første indledende drøftelser af en række klassiske frihedsrettigheder, som bl.a. er kendt fra den europæiske menneskerettighedskonvention. Disse drøftelser viser en generel enighed blandt regeringsrepræsentanterne om, at charteret ikke bør indeholde en omskrivning af bestemmelserne i den europæiske menneskerettighedskonvention.

Den danske regering lægger i sit arbejde med charteret stor vægt på at undgå risikoen for konflikt mellem charterets rettigheder og internationale menneskerettighedskonventioner, herunder særligt den europæiske menneskerettighedskonvention. En konflikt mellem flere forskelligartede regelsæt om menneskerettigheder vil nemlig kunne føre til retsuisikkerhed og i yderste konsekvens til en ringere menneskerettighedsbeskyttelse i EU stik imod hensigten med charteret.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at Europarådets observatører i Charterudvalget gentagne gange har påpeget risikoen for en ringere retsbeskyttelse, såfremt man i formuleringerne afviger fra de tilsvarende bestemmelser i den europæiske menneskerettighedskonvention. Senest har Europa-Parlamentet i en udtalelse om EU-charteret for nylig understreget, at charteret på ingen måde må konkurrere med den europæiske menneskerettighedskonvention.

Jeg vil gerne understrege, at vi befinder os i en tidlig fase af forhandlingerne. En lang række meget væsentlige spørgsmål har endnu ikke været genstand for en formel drøftelse i Charterudvalget. Det drejer sig navnlig om charterets nærmere indhold og dets anvendelsesområde.

Med hensyn til charterets indhold følger det, at kun konklusionerne af charteret som udgangspunkt skal indeholde menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. Heri ligger, at det må forventes, at charteret foruden borgerlige og politiske rettigheder sandsynligvis vil indeholde en række økonomiske og sociale rettigheder.

Endvidere må det forventes, at de rettigheder, som tilkommer EU-borgerne som følge af, at de er EU-borgere, vil blive medtaget i charteret. Det er f.eks. valget til de lokale valg og lignende. På dette punkt er der således tale om rettigheder, som i vidt omfang følger af allerede et eksisterende traktatgrundlag, eller som kan udledes af EF-Domstolens praksis.

Indtil videre har Charterudvalgets præsidium udelukkende forelagt de delegerede udkast til bestemmelser, som navnlig vedrører borgerlige og politiske menneskerettigheder samt rettigheder, der tilkommer unionsborgere. Et udkast til sociale og økonomiske rettigheder er endnu ikke blevet forelagt Charterudvalget. Når det sker, vil Erling Olsen som statsministerens repræsentant i Charterudvalget indkalde til et møde med arbejdsmarkedets parter til drøftelse af udkastet. Regeringen lægger vægt på, at den danske overenskomstmodel for arbejdsmarkedet ikke berøres som følge af udarbejdelsen af charteret. Vi må sikre, at der ved udformningen af bestemmelserne om arbejdsrettligheder tages hensyn til nationalt særpræg og traditioner på arbejdsmarkedet i det enkelte land.

For så vidt angår charterets anvendelsesområde vil regeringen arbejde for, at charteret først

og fremmest kommer til at gælde for EU's institutioner. Som jeg nævnte tidligere, er det her, der er behov for et charter, et charter, der udformes som et politisk dokument, der synliggør EU's menneskerettighedsforpligtelser og tydeliggør den enkelte borgers rettigheder over for EU's institutioner. En øget menneskerettighedsbeskyttelse af borgerne i forhold til EU's institutioner er også i dansk interesse.

Regeringen lægger afgørende vægt på, at charteret ikke skal tillægge EU nye kompetenceområder. Kompetencefordelingen mellem EU's institutioner og medlemslandene skal ikke ændres. Denne klare holdning er der bred tilslutning til blandt regeringsrepræsentanterne i Charterudvalget. Det ligger i øvrigt efter konklusionerne uden for Charterudvalgets mandat at foreslå en udvidelse af EU's kompetence.

Lad mig afslutningsvis sige, at regeringen i overensstemmelse med de synspunkter, jeg her har gjort rede for, vil arbejde for, at charteret kommer til at synliggøre EU's forpligtelser på menneskerettighedsområdet, at charteret udformes således, at det ikke skaber konflikt mellem den europæiske menneskerettighedskonvention og andre internationale menneskerettighedskonventioner, og at charteret ikke kommer til at ændre på kompetencefordelingen mellem EU-institutioner og medlemslandene.

Forhandling

Claus Larsen-Jensen (S):

I den hidtidige offentlige debat, der indtil nu har været om charteret for fundamentale rettigheder, har der været en tendens til, at det skulle bruges til at tegne et billede af, at dette her var fantastisk farligt for udviklingen i EU og for Danmarks rolle.

Det er gået på to ting:

Den ene er, at det her skulle lede til en ny fælles grundlov for EU, underforstået at charteret skulle være tænkt som et forsøg på at undergrave Danmarks og de øvrige EU-landes grundlove og dermed være vejen til nedlæggelse af Danmark og andre EU-lande som selvstændige stater, og at et Europas Forenede Stater skulle tone frem i horisonten.

Den anden ting, debatten er gået på, er, at charteret skulle være med til at sikre ret til intern indblanding fra EU's side i EU-landenes regeringsdannelse med henvisning til den po-

litiske aktion, der er lavet mod Østrig, som ikke er en EU-aktion.

Begge synspunkter i debatten giver et helt fejlagtigt billede af, hvad charteret og charterarbejdet egentlig går ud på. Det er ikke det, der er på dagsordenen, det er ikke det, der er sammenhængen i det arbejde, der er sat i gang ved de møder, der har været, og for at ingen skal være i tvivl om det, skal jeg sige til dem, som er meget optaget af, om nu Østrig skulle være underliggende i den her diskussion, at det har ikke været berørt med et eneste ord og er ikke underliggende i denne sag. Disse billeder hænger snarere sammen med diskussionen om, hvilke holdninger man skal indtage ved en forestående euroafstemning.

Charteret er reelt en opfølgning af Amsterdamtraktatens målsætninger for værdier, for grundlaget for det samarbejde, der skal være mellem EU-landene, og det skal have til formål at styrke EU-landenes borgeres rettigheder i forhold til EU's institutioner, altså kort sagt ikke begrænse de nationale rettigheder, borgerne har, men tværtimod udvide borgernes rettigheder i forhold til EU's institutioner. Det er en ganske væsentlig del, hvis man også ønsker, at de traditionelle menneskerettigheder og andre rettigheder også følger med i forhold til EU-institutionerne.

Charteret skal ikke udvide EU's arbejdsopgaver og kompetence. Udgangspunktet er de rettigheder, der er i den eksisterende EU-Traktat og i de eksisterende europæiske og internationale konventioner om menneskerettigheder, her ikke mindst menneskerettighedskonventionen, og det skal bygge på de fælles traditioner og træk, der er i EU-landenes nuværende grundlove.

Hermed bliver der altså skabt et grundlag for at få noget let forståeligt, så befolkningerne i Europa kan se, hvad deres rettigheder er i forhold til EU-institutionerne. Det synes vi faktisk er ganske væsentligt, og hvis det samtidig sker på en måde, så det er under fuld respekt for den europæiske menneskerettighedskonvention og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, så der ikke efterlades retligt eller politisk mudder mellem kompetencerne, så er det vel ikke så ringe.

Indtil videre kan man sige: Vi er jo ikke så langt i arbejdet. Vi har fat i de elementer, der er i konventionen, og derfor kan det være vanskeligt at sige noget om indholdet af slutdelen, men jeg synes ikke, der er grund til dramatik

eller bekymring. Vi får udvidet, styrket, tydeliggjort og synliggjort rettighederne, og vi satser på et politisk dokument.

Jeg skal på vegne af Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Centrum-Demokraterne og Det Radikale Venstre foreslå følgende:

Forslag til vedtagelse

- »Folketinget tager regeringens redegørelse til efterretning og noterer sig
- at regeringen vil gå konstruktivt og aktivt ind i arbejdet med charteret,
 - at regeringen støtter udarbejdelsen af et charter for grundlæggende rettigheder, der kan synliggøre EU's menneskerettighedsforpligtelser og tydeliggøre den enkelte borgers rettigheder over for EU's institutioner,
 - at regeringen ønsker at fastholde en smal dagsorden for regeringskonferencen, og at charteret bliver et politisk dokument i overensstemmelse med erklæringen fra Det Europæiske Råd i Köln i juni 1999.
- Folketinget pålægger regeringen at arbejde for
- at charteret udtrykker de frihedsrettigheder og det humanistiske menneskesyn, som EU-landene er fælles om, og som skal gælde over for EU's institutioner,
 - at charteret ikke ændrer på fordelingen af kompetence mellem EU's institutioner og medlemslandene,
 - at charteret udformes under hensyntagen til andre forpligtelser på området, som Danmark er bundet af, herunder især den Europæiske Menneskerettighedskonvention.«
- (Forslag til vedtagelse nr. V 63).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det har været spændende at følge de tre startaler til debatten, for de er jo mest gået ud på at forklare, hvad charteret ikke skal bruges til, altså på at afgrænse det og forsøge at berolige os alle sammen med, at dette her charter ingen som helst betydning får. Det er et politisk do-

kument, som man bare sådan kan trække op af skuffen, hvis man har lyst.

Jeg synes, det er meget mere spændende at bruge denne her debat til at diskutere, hvad charteret i virkeligheden skal bruges til, altså hvad meningen med det er, og der er jo nogle, der har udtalt sig om det.

Må jeg minde hr. Claus Larsen-Jensen om, at lederen af socialdemokraterne i Europa-Parlamentet, hr. Torben Lund, som er tidligere politisk ordfører for Socialdemokratiet også her i huset, blev spurgt i B.T. onsdag den 15. marts 2000, hvad det her charter skal bruges til, og han siger så: »Det skal give EU grundlag for at gennemføre sanktioner, når et af den slags partier får del i regeringsmagten, f.eks. magen til de sanktioner, som de 14 regeringschefer har iværksat over for Østrig.«

Er det også hr. Claus Larsen-Jensens holdning, eller kan vi her konstatere, at der et skel imellem, hvad de danske socialdemokrater i Europa-Parlamentet mener og så socialdemokraterne her i Folketinget?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne spørge hr. Claus Larsen-Jensen, om han er enig med udenrigsministeren, når udenrigsministeren siger, at der ikke er lagt op til, at man skal indføre nye menneskerettigheder, man skal kun holde sig til de allerede kendte rettigheder, for hvis Socialdemokratiet er enig med udenrigsministeren i denne totalt uambitiøse målsætning, der går ud på, at der ingen forbedring må ske af menneskerettighederne i forbindelse med det her projekt, så er det jo, vi må stille spørgsmålet: Hvorfor i alverden skal der nedsættes kæmpemæssige konventioner, skrives tusindvis af sider, nørkleles med paragraffer for at gennemføre i bedste fald det, der allerede står i den europæiske menneskerettighedskonvention?

Hr. Claus Larsen-Jensen må undskylde mig, at vi undrer os over, hvad meningen er med dette formidable projekt. Meningen kan vel kun være én bestemt ting, nemlig at give EU mere magt, at bane vejen for en styrkelse af Domstolen, at fremskynde unionsudviklingen. Jeg kan ikke se andre forklaringer, men det kan være, hr. Claus Larsen-Jensen ved, hvad det her går ud på.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Uden at skulle dramatisere debatten vil jeg godt sige, at når man tager debatten i konventet nede i Europa om, hvad charteret skal bruges til, så er der et bredt spektrum af forskellige synspunkter, men der er vel egentlig to skoler, nemlig det, som Danmark, England og Sverige repræsenterer, og som også blev udtrykt af hr. Claus Larsen-Jensen, og så er der en del syd-europæere, der faktisk ønsker at bruge charteret til en udvidelse af EU og til at gøre EU til Europas Forenede Stater. Det er så heldigvis ikke vores holdning i Danmark, men det er den diskussion, der også foregår, og derfor er den jo også relevant at tage.

Så vil jeg sige om forslaget til vedtagelse, at vi i SF langt hen ad vejen kan følge indholdet, og vi er også enige i intentionerne i, hvorledes man skal bruge charteret. Der, hvor vi har problemer med teksten, er om, hvorledes charteret skal indgå i Traktaten. Hvis vi tager ministerens redegørelse til efterretning i denne her sag, synes vi, at det spørgsmål står alt for åbent, for det er rent faktisk en diskussion i konventet i dag, om man skal udforme charteret, således at det kan anvendes til at indgå i Traktaten, og vi mener, det er vigtigt, vi giver et signal til konventet om, at det ønsker vi faktisk ikke.

At man så senere kan indføje noget om menneskerettigheder i Traktaten, er så en anden diskussion, men at lave charteret med henblik på Traktaten, er jo det, der er diskussionen i konventet, og vi synes, det er vigtigt, at vi klart meddeler nu, at det ønsker vi ikke.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg synes egentlig ikke, hr. Kristian Thulesen Dahl har hørt efter, hvad jeg sagde. Jeg understregede netop, at charterets hovedopgave var at udvide de europæiske befolkningers rettigheder, og det bliver så også et svar til hr. Keld Albrechtsen, over for EU's institutioner. Det er hovedbegrundelsen for de her ting, og det kræver selvfølgelig en afgrænsning i forhold til andre konventioner, netop fordi man ønsker at holde fast i, at den europæiske menneskerettighedskonvention og domstolregimet ikke skal antastes. Det er jo netop grunden til, at man heller ikke begynder at opfinde nye rettigheder, for så ville der netop komme en strid om det, der i dag ligger i den europæiske menneskerettighedskonvention, og det, der i givet fald skul-

le ligge i EU-systemet. Så i virkeligheden er det lidt underligt, at hr. Keld Albrechtsen egentlig kræver lidt mere union på det her felt, i betragtning af hvad han normalt siger.

Til spørgsmålet om det der med indblanding i andre lande bliver jeg nødsaget til at gentage: Der er jo ikke tale om en EU-aktion. Der er tale om en politisk aktion fra EU-landenes side i forhold til de her ting, og der er ikke i det charterarbejde lagt op til, at man skulle give EU kompetence til at kunne gå ind og blande sig i landes regeringsdannelser. Her er der tale om en politisk aktion uden for EU-regi, og det ønsker jeg ikke at tage flere bemærkninger på nu.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil sige til hr. Claus Larsen-Jensen, at så let går det altså ikke. Det er jo en helt aktuel diskussion, som endda rejses af den socialdemokratiske leder for de danske socialdemokrater i Europa-Parlamentet, hr. Torben Lund. Han rejser diskussionen om, at en af grundene til, at man skal have det her charter, er, at EU skal kunne lave sanktioner, som man har gjort over for Østrig. Han laver en direkte kobling mellem det her, altså udarbejdelsen af det charter, vi diskuterer lige nu, og sanktionerne imod Østrig, og han nævner i den sammenhæng også EU som aktør på banen.

Så kan hr. Claus Larsen-Jensen da ikke af-færdige den diskussion i denne her debat med, at det ønsker han ikke at tage flere korte bemærkninger på, eller ønsker ikke at kommentere yderligere eller lignende, hvis altså det skal have nogen som helst relevans at have denne her forespørgselsdebat. Selvfølgelig er det da en aktuel debat.

Jeg synes jo, at det her charter, hvis det skulle have nogen mening, skulle være med til at genskabe retsprincipperne i Europa, altså genskabe princippet om, at man selvfølgelig først griber ind, når der er krænkelse af menneskerettighederne, og ikke udøver sindelagskontrol over for dem, man ikke kan lide, som man har gjort i tilfældet Østrig.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Socialdemokratiet er altså enig i, at det her charter ikke fører til bedre rettigheder for borgerne. Der skal altså ikke ske en styrkelse af menneskerettighederne. Men Socialdemokrati-

et hævder nu, at det, der skal styrkes, er EU-institutionernes pligt til at overholde menneskerettighederne.

Jeg troede, det var det, man havde fået fastslået i Amsterdamtraktaten. Der står, at EU skal respektere den europæiske menneskerettighedskonvention m.v. Så hvis det var det, der var formålet med projektet, så må man sige, at så er det ret fantastisk, at man skal bruge et helt konvent og titusindvis af sider og plidder og pladder for at få fastslået det, der allerede står i Traktaten. Næ, hvad er meningen?

Meningen er, at det skal være EF-Domstolen, der på grundlag af et sådant charter skal overtage fortolkningen og forvaltningen af menneskerettighederne og dermed underminere Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg. Det er magtbrynde, det er opbygningen af EF-Domstolens og EU-institutionernes magt, det her handler om. Det handler ikke et kvidder om menneskerettigheder. Det synes jeg man skulle erkende fra Socialdemokratiets side. For man er på vej ud i en sump, en sump, hr. Claus Larsen-Jensen!

Formanden:

Ja tak, ja tak.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Mit adrenalinniveau kan altså slet ikke komme op på de højder, som hr. Keld Albrechtsens åbenbart kan.

Jeg vil blot spørge hr. Claus Larsen-Jensen, om han ikke er enig med mig i, at uanset hvad hr. Torben Lund siger om Europa-Parlamentets holdning til dette charter, så er der allerede i Amsterdamtraktaten indbygget muligheder for at sanktionere over for lande, som groft og vedvarende krænker menneskerettighederne.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Til fru Elisabeth Arnold allerførst, og det bliver så også et svar til hr. Kristian Thulesen Dahl: Jo, det er rigtigt. Jeg bliver bare nødsaget til at sige, at den diskussion har jo haft udgangspunkt i Østrigsagen, og det er ikke en EU-aktion. Der er ikke regler i forhold til det her. Og det, der er lidt morsomt, er i virkeligheden, at hr. Kristian Thulesen Dahl jo sådan set lægger op til, at det charter faktisk ikke engang skal findes uden for Traktaten, men skal være en del af Traktaten og i virkeligheden udvide EU's retslige grundlag

til at kunne gå ind i forhold til den slags ting. Den slags vidtgående unionsforslag har vi overhovedet ikke engang tænkt, og det er slet ikke det, der foregår i diskussionen om charteret. Og dermed er det et svar også til det, som hr. Torben Lund har sagt

Så vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen: Det er da klart, at hvis man skal udvide retten eller rettighederne for borgerne over for nogle, i det her tilfælde EU's institutioner, så bliver det selvfølgelig også en pligt for institutionerne den anden vej rundt. Det er da det, der er hele ideen i det her. Ideen er da netop at sikre, at institutionerne er omfattet af de samme regler, som i øvrigt gælder i landene, og dermed udvide borgernes menneskerettigheder. Det, der er det afgørende, hvis hr. Keld Albrechtsen hørte, hvad jeg sagde, og hvad de to ministre også har sagt i deres oplæg, er jo så at sikre, at det bliver skruet sammen på en sådan måde, så vi ikke antaster det, der er domstolsregime i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, som er relateret til den europæiske menneskerettighedskonvention. Det er jo sådan set det, vi bare siger stille og roligt. Vi beder om tilslutning til, at det er den danske vej ind, og vi går i øvrigt efter en politisk erklæring. Det burde i så fald ikke skabe de store problemer.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er altså svært at forstå, at man her vil lave et charter. Jeg tror, man har kaldt det et konvent. Nu har man ikke haft problemer med, hvem der må være på fotografiet i denne her sammenhæng. Man er vist blevet enige om, efter lange diskussioner blandt de her deltagere, at det her skal hedde et konvent, der sidder og arbejder.

Man trykker i tusindvis af kopier, man henter en masse materialer, en masse eksperter. Man sætter en masse i værk for ikke at gøre noget som helst, der har nogen som helst betydning. Det er det, hr. Claus Larsen-Jensen vil fortælle Folketinget i dag.

Så har jeg prøvet at eftersøge, om der dog ikke er nogle, der har ment, at det her skulle have en betydning, og det er der så én, der mener, det skal have. Det er hr. Torben Lund, leder af de danske socialdemokrater i Europa-Parlamentet, tidligere politisk ordfører for Socialdemokratiet her i Folketinget. Han siger, at charteret skal give EU grundlag for at gennemføre sanktioner, når et af den slags partier får del i

regeringsmagten, f.eks. mage til de sanktioner, som de 14 regeringschefer har iværksat over for Østrig.

Så fremhæver jeg det i debatten og siger: Nå, men er det sådan noget lignende, det her charter skal bruges til? Og så får vi bare igen at vide, at charteret skal være betydningsløst, et politisk dokument. Det må endelig ikke sige noget, det skal ikke bruges til noget.

Det kan hr. Claus Larsen-Jensen ikke forvente, vi skal blive ved med at tro på. Selvfølgelig er der en mening med galskaben. Der er en mening med, man nedsætter så mange højt betalte fine folk til at sidde og lave så stort et stykke arbejde. Ellers er det jo helt absurd.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu kom det jo så frem, at hr. Claus Larsen-Jensens hele opfattelse i den her sag bygger på en fatal juridisk misforståelse. Hr. Claus Larsen-Jensen tror åbenbart, at det er EU, der har ansvaret for, at EU's retsakter, når de anvendes her i Danmark, overholder menneskerettighederne.

Men der vil jeg godt spørge hr. Claus Larsen-Jensen, om det ikke er korrekt, at det er den danske stats ansvar helt og fuldt at sikre, at EU-retten, når den anvendes i Danmark, respekterer menneskerettighederne, og at det er den danske stats ansvar at sikre, at sådanne sager i givet fald kan indbringes ikke for EF-Domstolen, men for Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg.

Nu finder jeg ud af, at det, der i virkeligheden lå i ministrenes udtalelser, åbenbart er ideen om, at når det gælder EU-retsakters forhold til menneskerettighederne, så skal det flyttes væk fra nationalstaternes ansvar, væk fra Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg og over til EF-Domstolen.

Det skyldes åbenbart, at hr. Claus Larsen-Jensen slet ikke er klar over, at det er den danske stat, der har ansvaret for EU's overholdelse af menneskerettighederne her i Danmark. Det er ikke EF-Domstolen.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg skylder lidt på Borgen i forhold til hr. Knud Erik Hansen, i forhold til indplaceringen af det pågældende. Det, vi går efter her i denne dagsorden, er, at vi går efter, at det bliver et politisk

dokument. Jeg håber, det er svar i forhold til dét, vil jeg sige til hr. Knud Erik Hansen.

Så til hr. Kristian Thulesen Dahl: Jamen der kan tages mange øvelser omkring Østrig. Det har vi brugt meget tid på her i denne sag. Det er bare ikke det, charterarbejdet rent faktisk handler om. Jeg vil gerne understrege, at det er det danske Folketing, der fastlægger, hvad det er, der er dansk EU-politik, og sådan er det. Grundlaget i forhold til charterdiskussionen ligger i forhold til det fælles vedtagelsesforslag, som jeg har fremlagt på mit og andre partiers vegne.

Så til hr. Keld Albrechtsen: Jeg tror, det sådan set er lidt lige meget, hvad jeg siger i denne her sag, for det er selvfølgelig svært at indrømme – hvis man er cheffyrbøder på det europæiske spørgelsestog og kan se, at der er noget frygtelig farligt rundt om hjørnet alle steder på det her område – at der ingen er, der overhovedet har lagt op til, at man skulle fjerne noget som helst fra nationalstaterne, eller at man skulle tømme Den Europæiske Domstol og menneskerettighedskonventionen. Øvelsen består jo netop i at sikre, at der er god overensstemmelse, så vi ikke antaster det og ikke flytter indbyrdes kompetence mellem EU og medlemstaterne og den europæiske menneskerettighedskonvention. Det er det, der er selve øvelsen, og det er det, der er indholdet i det forslag til vedtagelse, jeg har foreslået på flere partiers vegne. Det burde hr. Keld Albrechtsen da kunne give sin tilslutning til. Det lyder da meget fornuftigt, ikke?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Jeg kan jo godt læse, at der står, at man går efter et politisk dokument, men det, der er afgørende, er: Ønsker man, at det politiske dokument på et eller andet tidspunkt skal indgå i Traktaten, og det er jo diskussionen. Den diskussion foregår rent konkret i konventet, og derfor er det også relevant, at man nu melder ud: Ønsker man faktisk, at det her skal indgå i Traktaten? For hele diskussionen om charteret er meget formet af, om man vil have det inde i Traktaten eller have en mulighed for, at det kom ind i Traktaten.

Dér synes jeg, det er vigtigt, at vi markerer. Også jeg forstår, at man faktisk ønsker et politisk dokument. Det synes jeg godt man kunne markere, samt at man faktisk heller ikke ønsker,

at det her charter skal indgå i Traktaten på et senere tidspunkt.

Så kan vi sagtens diskutere menneskerettigheder i forhold til Traktaten på et andet tidspunkt, men det her ambitiøse projekt omkring charteret får, hvis det kommer til at indgå i Traktaten, nogle gevaldige konsekvenser for hele EU's måde at fungere på.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jamen jeg prøver en gang mere på det her felt. Jeg troede sådan set – det undskylder jeg, hvis ikke det har været klart nok, det er min fejl – at når jeg siger, vi går efter et politisk dokument, så ligger der jo også i det implicit, at vi ikke går efter, at det skal ind i Traktaten. Det er meget nemt. Men det er da rigtigt, som hr. Knud Erik Hansen siger, at der da er forskellige skoler og stridsspørgsmål om det her mellem nationale interesser, og der er formentlig også partipolitiske interesser i noget sådant her. Vi ved da også godt, at der er et Europa-Parlament, som jo meget gerne vil bruge noget sådant her til en forfatningskamp og til at rage lidt mere indflydelse til sig.

Det ønsker vi ikke. Det lægger vi ikke op til. Det er heller ikke det, der er i pipelinen. Men selvfølgelig er der i enhver proces forskellige synspunkter, der brydes.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Det kunne måske på dette tidspunkt af debatten være på sin plads at præcisere, hvad det er for et grundlag, charterudvalget arbejder på i forhold til det spørgsmål, hr. Knud Erik Hansen har rejst.

Det står udtrykkeligt i konklusionerne fra Köln, som satte dette arbejde i værk, at det først i en senere fase skal undersøges, om, og i givet fald hvorledes, charteret skal optages i traktaterne. Der er altså flere led i dette, og det skal først i en senere fase afgøres, om det skal optages i traktaterne, og i givet fald i hvilken form det skal være. Det er altså udtrykkeligt ikke noget, der indgår i denne fase med arbejdet. Det er udskudt til senere overvejelser, om, og i givet fald hvordan, det skal indskrives i Traktaten.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.58

Mødet genoptaget kl. 13.00

Charlotte Antonsen (V):

I Venstre følger vi arbejdet med at udforme det europæiske charter for grundlæggende rettigheder med stor interesse. Arbejdet foregår parallelt med den regeringskonference, der er i gang.

Der er ingen tvivl om, at netop østudvidelsen klart er EU's allervigtigste mål. Derfor er det vigtigt, at EU-landene prioriterer at finde løsninger for de institutionelle spørgsmål, der er en forudsætning for, at EU bliver i stand til at optage de 12 fortrinsvis øst- og centraleuropæiske lande, der har søgt om medlemskab i EU.

På regeringskonferencen er det først og fremmest vigtigt at fastholde en smal dagsorden og blive enige om de såkaldte leftovers fra Amsterdamtraktaten. Og derfor har vi i Venstre allerede, da vi tilsluttede os regeringens forhandlingsgrundlag for regeringskonferencen 2000, tilsluttet os, at charteret bør være et politisk dokument.

At charteret er et politisk dokument betyder, at det ikke ændrer ved retstilstanden i EU. Det er altså ikke et forpligtende papir. Først på et senere tidspunkt skal der tages stilling til, om charteret skal optages i Traktaten.

Det, der er vigtigt i forhold til det igangværende arbejde, er, at europæerne fortsat har til lid til, at EU's institutioner overholder de grundlæggende spilleregler. Når EU gennemfører nye regler, skal de respektere f.eks. ejendomsrettens ukrænkelighed, ytringsfriheden og telefonhemmeligheden.

Jo flere beslutninger, der træffes i EU, jo vigtigere er det, at de grundlæggende frihedsrettigheder overholdes. I Venstre kan vi ikke umiddelbart få øje på, at der skulle være et påtrængende behov for at opfinde nye menneskerettigheder eller nye grundlæggende rettigheder, men vi er meget tilfredse med, at spørgsmålet om overholdelse af menneskerettighederne har fået en helt ny betydning i Europa efter Murens fald for 10 år siden.

I dag er det ikke kun i de gamle demokratier i Vesteuropa, vi interesserer os for overholdelse af menneskerettighederne. Det gør man også i

de tidligere kommunistiske lande i Øst- og Centraleuropa. Overholdelse af menneskerettighederne er udgangspunkt for medlemskab af EU. Det er et meget vigtigt signal at sende til især de 10 tidligere kommunistiske ansøgerlande.

I Danmark og i mange af de andre nuværende EU-lande har vi fået menneskerettighederne ind med modermælken. Sådan er det ikke i ansøgerlandene. Når EU formulerer det europæiske charter for grundlæggende rettigheder, bliver det endnu mere tydeligt, at et EU-medlemskab bygger på det grundlæggende fundament, hvor landene skal tage hensyn til og ikke krænke de enkelte borgere.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nu kom jeg desværre lige her efter pausen ind midt i en sætning, fru Charlotte Antonsen sagde her i sin ordførertale, og derfor beder jeg om tilgivelse, hvis det, jeg nu spørger om, er blevet sagt. Men jeg synes, det har været lidt vanskeligt at finde ud af helt præcis, hvad Venstre vil i forhold til det her charter.

Er det for Venstre et politisk uforpligtende dokument, en hensigtserklæring, der skal bruges til salgsarbejdet over for de skeptiske danske EU-borgere, altså der skal vise, at EU virkelig har nogle værdier? Eller skal det her charter blive en egentlig grundlov?

Og grunden til, at jeg bliver nødt til at spørge, er, at jeg i Jyllands-Posten den 16. december 1999 kunne læse, at fru Charlotte Antonsen havde den holdning, at på længere sigt bliver charteret en slags grundlov. Sådan udtalte fru Charlotte Antonsen sig.

Jeg synes, det ville være befriende, om vi i hvert fald lige her fik at vide her, om der dog er forskel blandt de partier, der støtter det forslag til vedtagelse, som er fremsat, med hensyn til hvad det her charter egentlig skal blive til.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg vil også gerne beklage, hr. Thulesen Dahl ikke kom, da debatten i Folketinget startede, for jeg har svaret på spørgsmålet.

Det, Venstre siger, og det, jeg hele tiden har sagt, er, at vi ønsker en smal regeringskonference, hvor man koncentrerer sig om leftovers fra Amsterdam af hensyn til østudvidelsen, og derfor ønsker vi et politisk dokument. Det til-

sluttede vi os allerede, da vi sagde ja til udgangspunktet for den nuværende traktat.

Det, jeg har sagt i Jyllands-Posten den 16. december 1999, som hr. Thulesen Dahl refererer til, jamen det er jo det, som er et åbent spørgsmål. Ingen af os kender svaret på, om charteret på et senere tidspunkt skal skrives ind i Traktaten. Det sagde jeg i øvrigt også i min tale.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jamen så var det alligevel godt, jeg spurgte, for det, der er sagen, og det, jeg ønsker at få afklaret under debatten her om Venstres holdning, er jo ikke, hvad det ser ud til at blive i løbet af de næste 8-9 måneders arbejde. Nej, det, jeg synes er interessant, er, hvad man har af visioner, hvad det er, man mener det her arbejde skal bruges til på længere sigt.

Og da synes vi i Dansk Folkeparti, det er meget, meget vigtigt, at EU ikke får en egentlig forfatning, at EU ikke får den egentlige grundlov med de her værdier indskrevet, så man skal kunne lave aktioner, som vi f.eks. har set det i forhold til Østrig også, hvor man så forsøger at sige, at det netop ikke er EU, der har handlet, fordi man jo efter det nuværende traktatgrundlag ikke kan handle inden for EU's rammer.

Da er det jo interessant at vide: Hvad skal det her så bruges til på længere sigt? Og da hæfter jeg mig altså ved, at fru Charlotte Antonsen som Venstres EU-ordfører i Jyllands-Posten jo ikke siger, at man skal arbejde videre med det, men konstaterer: »Men på længere sigt bliver charteret en slags grundlov.« Og det, jeg gerne vil have uddybet under debatten her i dag, er: Hvad ligger der i den udtalelse, som jo er en meget klar, bastant udtalelse og ikke noget med, at man vil arbejde med noget på sigt?

Pia Christmas-Møller (KF):

Allerførst vil jeg gerne starte med at takke udenrigsministeren og justitsministeren for deres besvarelser af denne forespørgsel.

Godt, at vi får debatten nu i god tid, så vi kan få punkteret de mange myter og de endnu flere vingeskudte vildænder, der huserer i debatten – ikke mindst på grund af den uheldige og fuldstændig forfejlede Østrig-aktion, som jo intet har med EU som sådan at gøre eller sagen omkring charteret.

For Det Konservative Folkeparti er det helt centralt, at der efter denne debat står følgende punkter fuldstændig klart:

For det første, at arbejdet med det ny charter alene har til formål at synliggøre allerede kendte rettigheder, hverken mere eller mindre.

Og for det andet, at målet er et politisk dokument, et politisk dokument, som ligger i direkte forlængelse af topmødekonklusionerne fra Köln. Der skal ikke lægges op til nye juridiske bindinger, men alene en ny overskuelighed og så naturligvis en signaleffekt ikke alene i forhold til borgerne, men sandelig også i forhold til nye ansøgerlande.

For det tredje, at der ikke på nogen måde lægges op til ændringer i kompetenceforhold mellem EU og medlemslandene.

Det er tre punkter, som det er meget vigtigt for Det Konservative Folkeparti står lysende klart efter denne debat, og det mener jeg også det fremsatte forslag til vedtagelse lægger klart op til, og det er også trådt meget tydeligt frem i forbindelse med regeringens besvarelse af forespørgslen.

Det afgørende for Det Konservative Folkeparti er, at det også i denne forbindelse slås fast, at arbejdet med charteret ikke indgår i regeringskonferencen på nuværende tidspunkt, og at den danske regering fortsat skal fastholde, at regeringskonferencen skal gennemføres med en såkaldt smal dagsorden. Det vil altså sige, at vi fra dansk side stadig fastholder de andre landes tilsagn om, at regeringskonferencens primære mål er at sikre, at EU og EU's institutioner bliver gjort rede til optagelsen af nye lande.

Det er det, der er formålet med regeringskonferencen. Forfejder vi det formål med regeringskonferencen, ja, så er meget på spil. Amsterdamtraktaten efterlod nogle uløste problemer, som nu skal klares.

Mange ansøgerlande banker på EU's dør og vil gerne være med. Og det er i disse år en kendsgerning, at vores generation af politikere har en enestående chance for at få helet det delte Europa. Den chance må ikke tabes på gulvet.

Og derfor er det så vigtigt, at man fastholder fokus på udvidelsen og ikke begynder at hælde alle mulige andre gode eller mindre gode emner ind i dagsordenen. Men det er også det, der ligger, det er det, der er opbakning til fra langt de fleste andre europæiske lande, og det skal vi ikke fra dansk side forsøge at forplumre af indenrigspolitiske grunde, fordi vi står over for en afstemning om ØMU'en.

Altså det korte af det lange er: Vi mener, det er afgørende, at arbejdet med det ny charter handler om at synliggøre allerede eksisterende regler, og at charteret bliver et politisk charter, og at regeringskonferencen i øvrigt fokuserer på udvidelsen.

Det er det, der skal stå tilbage efter denne debat, og indtil videre synes jeg, at det tegner meget godt til, at det er der bred opbakning til.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg har lagt mærke til, at flere af tilhængerne af det her charter slår meget til lyd for, at det jo helst ikke skal komme ind i Traktaten, og man har mange fromme ønsker og besværgelser i den anledning. Men man har ikke turdet skrive det, som man har foreslået, i forslaget til vedtagelse. Der står, at man sådan ønsker, men altså, der står ikke noget fast og bindende for den danske regering om, at det ikke kommer til at indgå i Traktaten.

Og det ved vi jo godt hvorfor der ikke står. Det er, fordi piben jo får en anden lyd, når man kommer til de reelle forhandlinger, som man naturligvis vil sørge for kommer til at blive skubbet hen til efter den 28. september 2000. Så kommer realiteterne på bordet, og så kommer selvfølgelig forhandlinger om traktatændringer i forbindelse med regeringskonferencen.

Derfor vil jeg godt spørge fru Pia Christmas-Møller: Vil Det Konservative Folkeparti sammen med Enhedslisten være med til at fremsætte et forslag til vedtagelse, som simpelt hen siger, at det ikke kommer ind i Traktaten, for det vil Danmark sørge for; Danmark vil nedlægge veto, hvis nogen foreslår det? Vil Det Konservative Folkeparti være med til at fremsætte et sådant forslag til vedtagelse?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg hæftede mig ved, at ifølge fru Pia Christmas-Møller er den eneste grund til, at man overhovedet har alt det her arbejde omkring det her charter, at man vil synliggøre eksisterende rettigheder. Det var det eneste i indlægget i ordførertalen, jeg hørte overhovedet var begrundelsen for, at der sidder i hundredvis af højt kvalificerede, dyrt betalt mennesker, massevis af eksperter, at man har en masse skrivere frem og tilbage, og at vi har en lang debat om EU-charteret her. Den eneste grund til, at vi

har alt det her cirkus i EU-regi, er for at synliggøre eksisterende rettigheder.

Og dermed siger fru Pia Christmas-Møller i virkeligheden også, at det, man skal, er at lave et uforpligtende politisk dokument, som ikke rigtig skal bruges til ret meget, fordi rettighederne jo er der i forvejen.

Det, jeg så vil spørge fru Pia Christmas-Møller om, er: Vil det så være et ufravigeligt krav fra De Konservative, at det her politiske dokument ikke på et eller andet tidspunkt knyttes til Traktaten eller bliver puttet ind i Traktaten? For det er nemlig rigtigt, som hr. Keld Albrechtsen siger, at det står jo ikke i forslaget til vedtagelse, som De Konservative er medforlagsstillere til. Der står noget, der kan tolkes, noget, der kan bruges senere til at sige: Jamen det var ikke muligt at komme uden om.

Kan vi få et ufravigeligt løfte fra De Konservative om, at De Konservative ikke medvirker til, at det her politisk uforpligtende dokument, som skal synliggøre eksisterende rettigheder, ikke senere bliver skrevet ind i Traktaten eller bliver knyttet til Traktaten?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jamen jeg kan ikke helt forstå den polemik, der lægges op til fra henholdsvis hr. Keld Albrechtsen og hr. Kristian Thulesen Dahl. Altså det forslag til vedtagelse, som Det Konservative Folkeparti er medforlagsstiller til, har jo i tydeligt sprog sagt, hvad det her handler om fra dansk side. Fra et flertal i Danmark bakkes der klart op om, at det skal være et politisk dokument. Det er også det, der er opdraget fra Kölntopmødet. Hvorfor skal vi så begynde nu at diskutere en tænkt situation? Det kan jeg ikke se der er behov for.

Hr. Kristian Thulesen Dahl mener, at jeg alene talte om synliggørelse af eksisterende rettigheder. Det talte jeg også om, men jeg talte samtidig om den signalværdi, der ligger i, at det nu bliver tydeligere, hvilke rettigheder borgerne har også i forhold til de enkelte EU-institutioner. Det er et vigtigt signal over for borgerne, det gør det nemmere for dem at overskue problemstillingerne og deres rettigheder, men det er ikke det eneste. Det er også vigtigt med det signal, der herigennem sendes til ansøgerlandene.

Så derfor er det ikke totalt overflødigt at udarbejde et politisk dokument, og det var det, der lå mellem ordene, ikke mindst i hr. Kristian

Thulesen Dahls indlæg. Men vi går ikke til det her arbejde ud fra den forudsætning, at der skal ændres på retstilstanden. Det har jeg sagt i mit oplæg, og det står jeg ved.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Pia Christmas-Møller kan ikke finde ud af at sige noget klart, eller hun vil i hvert fald ikke. For jeg spørger jo: Vil Det Konservative Folkeparti være med til, at vi simpelt hen vedtager, at der ikke bliver nogen traktatændring? Det kan et flertal i Folketinget jo vedtage, og så bliver der det ikke, for Danmark har jo vetoret.

Hvis et flertal ville det, kunne man jo tro på alle disse forsikringer, for så kunne befolkningen jo se, at Folketinget har forpligtet sig til, at det ikke sker.

Men der må jo være en grund til, at man ikke vil påtage sig den forpligtelse, at man ikke tør vedtage en sådan klar tekst. Det må der jo være en grund til, nemlig den grund, at man godt ved, at efter den 28. september 2000 får piben en anden lyd, og så sælger man ud. Sådan vil det være.

Derfor vil jeg fremsætte et alternativt forslag til vedtagelse, som gør tingene klart.

Forslag til vedtagelse

»Folketinget beklager, at udarbejdelsen af charteret ikke har til formål at styrke de allerede eksisterende rettigheder og kan føre til en underminering af Menneskerettighedsdomstolens autoritet.

Folketinget opfordrer regeringen til:

- at modsætte sig alle formuleringer, som indebærer en styrkelse af EF-Domstolens rolle på bekostning af Menneskerettighedsdomstolen,
- at meddele de øvrige deltagere i EU-regeringskonference, at Danmark vil nedlægge veto imod en traktatfæstelse og enhver form for traktathenvisning til det kommende charter,
- samt at Danmark, hvis spørgsmål rejses på regeringskonferencen, vil kræve en traktatændring, der fastslår, at det er medlemsstaternes og dermed Menneskerettighedsdomstolens ansvar at sikre overensstemmelse mellem EU-retsakter og menneskerettighederne«.

(Forslag til vedtagelse nr. V 64).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Til fru Pia Christmas-Møller: Det er rigtigt, vi har også bemærket, at der står, at man godt vil arbejde for, at charteret bliver et politisk dokument. Men det, der faktisk også står i vedtagelsen, er, at man tager regeringens redegørelse til efterretning.

Og det, som udenrigsministeren sagde, var jo klart, at man i virkeligheden lod det stå meget åbent, om charteret efterfølgende skulle indgå i Traktaten. Og det er vores opfattelse, at det er vigtigt i forhold til de diskussioner, der foregår i konventet, og også i forhold til den holdning, som fru Pia Christmas-Møller giver udtryk for, at man i Udenrigsudvalget ønskede et politisk dokument, at man faktisk giver et signal til konventet om, at de ikke skal bekymre sig om at indarbejde det i Traktaten, men de kan godt lave det, give det en anden form.

Det er den politiske proces, der er i gang i konventet, hvor det kunne være godt med et signal fra Danmark. Og det er det, man undlader i det forslag til vedtagelse her.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg anerkender selvfølgelig, at det ikke kun er, fordi man skal synliggøre eksisterende rettigheder, nu skal man også sende et signal, og man skal gøre det nemmere for EU-borgerne at overskue deres rettigheder, altså eksisterende rettigheder. Det må man sige, det er jo virkelig hårde argumenter for at igangsætte det her store arbejde med et konvent, der sidder og arbejder med det her, og Folketinget, der har forespørgselsdebat osv.

Så bragte fru Pia Christmas-Møller noget nyt ind i det, må jeg så også anerkende, nemlig udvidelsen. Men er det så ikke netop et argument for, at det ikke skal være et politisk dokument, det her, men at det faktisk skal være et juridisk forpligtende dokument, der er knyttet til Traktaten? Altså hvis man bringer udvidelsesproblematikken ind i denne her sammenhæng, vil det da kun kunne tolkes i den retning og ikke i retning af, at det her skal være en hensigtserklæring og nogle flotte ord osv., men ikke kan have nogen egentlig juridisk betydning.

Og så vil jeg godt henlede fru Pia Christmas-Møllers opmærksomhed på, at i det forslag til vedtagelse, som De Konservative er medfor-slagsstillere til, har man inddelt tingene, så man har én sektion, der handler om, hvad man på-lægger regeringen, det er den sidste del, og den første del er, hvad man noterer sig at regerin-gen ønsker, nemlig at charteret bliver et politisk dokument.

Burde det her, hvis det var vigtigt for De Konservative, ikke have været nede i den sek-tion, hvor det handler om, hvad man pålægger regeringen?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Lad mig svare med at slå fast, at Det Konserva-tive Folkeparti altid har haft en positiv tilgang til den europæiske vision. Helt tilbage fra 1972 og fremefter har vores indgang været positiv, fordi vi her ser den helt store mulighed for få Europa til at samarbejde hen over tidligere tiders blodige interessekonflikter.

Når jeg siger det, så er det, fordi modstan-derpartierne til enhver tid har haft en helt an-den tilgang, nemlig en mistillidens tilgang til det europæiske projekt, og det er også det, der afspejler sig i de indlæg, der har været for et øjeblik siden. Man stiller mig nogle spørgsmål ud fra en teoretisk forestilling om, hvad der kunne komme til at ske om nogle måneder, nogle ting, som overhovedet ikke ligger i pipe-linen, som ikke ligger i topmødekonklusionerne, som ikke ligger i opdraget til Charter-udvalget og konventet.

Den mistillid kan jeg ikke bruge til noget, og jeg har ikke brug for at sige, at det er ikke dét, og det er ikke dét, vi ikke vil. Jeg har mere brug for at se på: Hvor kan vi samle flertal om noget?

Her er der tale om helt klare retningslinjer fra Kölntopmødet, som er blevet bekræftet af den danske regerings mandat, som er blevet be-kræftet så sent som i dag af både udenrigsmini-steren og justitsministeren. Og det står direkte i justitsministerens tale, at der klart er lagt op til, at Charterudvalget skal udarbejde et politisk dokument. Det følger af konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Köln, det står der klart i udenrigsministerens tale. Jeg mener ikke, der er mere, vi kan forlange.

At modstanderpartierne til enhver tid gerne vil have et flertal om en masse negationer, er der ikke noget nyt i, men Det Konservative

Folkeparti vil altså hellere holde fast i haserne på regeringen, så de leverer den vare, vi har gi-vet dem mandat til at levere. Og her handler det om et politisk charter, hvor man præciserer og synliggør eksisterende rettigheder, og hvor man sikrer, at den dagsorden, der præger rege-ringskonferencen, handler om udvidelsen og ikke alle mulige andre ting.

Det har vi fået tilsagn om. Der er et flertal bag den vedtagelse, og den foretrækker vi i ste-det for at være med i et lille råbende oppositi-onsmindretal anført af hr. Keld Albrechtsen.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Ja, ja, nu var det jo altså en konservativ parti-formand, der fik sagt, at unionen var stendød, ikke? Så vi har jo noget at have mistilliden i.

Hver eneste gang, vi skal til en eller anden afstemning, siger man: Bare rolig, der sker in-genting. I kan roligt stemme ja, og så får I ikke mere union, I får ikke flere folkeafstemninger i de næste, som statsministeren sagde, mange, mange år. Og så står vi med en folkeafstemning den 28. september 2000.

Nu står vi her og arbejder med et charter om grundlæggende rettigheder. Så får vi at vide, at det handler overhovedet ikke om, at det på et tidspunkt skal ind i Traktaten, at vi skal have en egentlig forfatning i EU. Nej, nej, sådan nogle skræmmebilleder, sådan en mistillid at stille op, hvad er det dog for noget?

Det er jo fuldstændig rigtigt, som det allerede er nævnt heroppefra, at det jo er, fordi man skal på den anden side af den 28. september 2000, man skal lige have jaet til euroen, og så går det selvfølgelig hurtigt. Det er da derfor, man ikke vil forpligte sig i dag.

Må jeg minde om igen, at i det forslag til vedtagelse, vi har fået fremlagt, er der dels en sektion, der hedder »Folketinget tager regerin-gens redegørelse til efterretning og noterer sig, at regeringen ønsker, at charteret bliver et poli-tisk dokument.« Så har man længere nede en sektion, der handler om, at »Folketinget pålæg-ger regeringen at arbejde for«. Hvis man mente noget med det, man siger om, at charteret her skal være et politisk dokument og ikke skal ind i Traktaten, så havde man selvfølgelig puttet den del af det ned i den del, hvor man pålægger regeringen noget, og ikke dér, hvor man bare udtrykker et ønske.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen jeg vil egentlig godt spørge fru Pia Christmas-Møller, om der er noget i Enhedslistens forslag til vedtagelse, som Det Konservative Folkeparti ikke kan støtte, for jeg forstår jo, at fru Pia Christmas-Møller i virkeligheden ikke ønsker, at det her skal ende med en traktat, og hvis man stemmer for Enhedslistens forslag til vedtagelse, har man altså sikkerhed for, at det gør det ikke. Hvordan kunne fru Pia Christmas-Møller få det bedre?

Men der er vel en årsag til, at man så ikke vil støtte det, nu det er fremsat, og det er, at man vil forbeholde sig den katteløm efter den 28. september 2000, når vi har haft debatten om euroen, som man håber på at vinde ved at feje alle mulige spørgsmål ind under gulvtæppet, at man så kan gå i gang med realitetsforhandlingerne om det her charter. Og så kan man sige ja til en traktatændring, fordi alle de andre nu beder om det, og så kan Danmark jo ikke stoppe det osv., osv. Vi må jo også være med, og vi skal jo også have indflydelse på, hvordan den endelige tekst kommer til at se ud osv., osv.

Er det ikke sådan, det i realiteten forholder sig?

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg hører på denne her debat med stor undren, og jeg vil sige med stigende undren. De to absolut ideologiske modpoler i denne sag, Enhedslisten og Dansk Folkeparti, kan enes om én ting, det står i hvert fald fast: EU må ikke beskæftige sig med menneskerettighederne. Det er helt forfærdeligt.

I øvrigt kan hr. Keld Albrechtsen og hr. Thulesen Dahl jo ikke blive enige om noget som helst ellers, men de kan blive enige om, at det er helt forfærdeligt, at EU beskæftiger sig med menneskerettigheder.

Hr. Thulesen Dahl bruger udtryk, som »det er absurd«, og »det er et cirkus«. Det er aldeles ikke absurd og ikke noget cirkus. Jeg kan måske godt forstå ud fra hr. Thulesen Dahls synspunkter, at det at beskæftige sig intenst med menneskerettigheder er absurd og et cirkus, men det er det altså ikke for os andre. Det plejer det heller ikke at være for hr. Keld Albrechtsen, men jeg må sige, at jeg har ingen forskel kunnet finde mellem hr. Keld Albrechtsens synspunkter og hr. Thulesen Dahls synspunkter i debatten i dag.

Kernen i denne sag er jo faktisk den, at der er en lakune. Vi har ikke regler, der regulerer, hvilken beskyttelse EU's borgere har i forhold til EU's institutioner, og det er jo kernen i det, som man beskæftiger sig med i charteret. Og det er altså ikke absurd. Det er meget realistisk og ordentligt at beskæftige sig med.

Det eneste, jeg kan få til at hænge sammen med grunden til, at hr. Keld Albrechtsen og hr. Thulesen Dahl nu forenes i deres fælles modstand imod menneskerettighederne i EU, er, at det selvfølgelig er forfærdeligt, hvis EU viser et sådant menneskeligt ansvar og ansigt og tager borgernes problemer i forhold til EU's institutioner alvorligt. Det er selvfølgelig forfærdeligt, hvis det indtryk skulle fæstne sig. Og det er måske så det, der kan få det hele til at hænge sammen på trods af disse voldsomme ideologiske forskelle i øvrigt.

Hr. Keld Albrechtsen og hr. Thulesen Dahl plejer sandt for dyden ikke at være enige om menneskerettigheder og menneskesyn, men her – uha! EU må ikke beskæftige sig med menneskerettigheder eller med at beskytte EU's borgere imod EU's institutioner og sætte grænser for EU's institutioner i forhold til EU's borgere. Det er jo det, det handler om.

Det eneste, jeg har kunnet glæde mig over, er, at både hr. Thulesen Dahl og hr. Keld Albrechtsen gang på gang siger: Efter den 28. september 2000 er det anderledes. Ja, det indeholder jo faktisk en direkte accept af, at det bliver et ja den 28. september. Det er det eneste, jeg har kunnet glæde mig over i denne diskussion.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Som det også fremgår af det forslag til vedtagelse, Enhedslisten har fremsat, vil det være sådan, at hvis regeringen kunne dokumentere, at det charter handlede om at forbedre menneskerettighederne, at skabe nye rettigheder, så var det en helt anden diskussion, og så ville Enhedslisten ikke kunne sige nej til et sådant charter, naturligvis ikke.

Vi har bare konstateret, at charteret ikke kommer til at indeholde forbedringer. Man diskuterer endda i dette såkaldte konvent i ramme alvor, om man overhovedet skal have et forbud mod dødsstraf, og man føler sig nødsaget til nu at diskutere, om ikke der skal indføres i charteret, at det ikke på noget punkt kan forringe de gældende menneskerettigheder, så det dog ikke direkte underminerer menneskerettighedsfor-

muleringerne. Jamen, det er det, man diskuterer i det konvent. Så kom ikke og snak om, at Enhedslisten ikke bekymrer sig om menneskerettighederne.

Jeg vil egentlig godt spørge ministeren: Arbejder den danske regering for, at det her skal indeholde forbedringer af menneskerettighederne?

Jeg forstod ministerens tale sådan, at det arbejder regeringen ikke for. Det skal holde sig på de menneskerettigheder, der er, hverken mere eller mindre. Det har jeg opfattet fra regeringen. Det kan være, det var forkert opfattet. Så vil jeg gerne høre det.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg synes, det er befriende, at udenrigsministeren går på talerstolen og blander sig i denne her debat. Jeg håber ikke, at det afskrækker fru Pia Christmas-Møller fra at fortsætte dialogen, fordi det er jo hende, vi som ordførere har en debat med, men jeg synes, det er befriende.

Jeg vil sige til udenrigsministeren – hvis udenrigsministeren har tid til at høre også på de svar, der gives på hans eget indlæg, det har udenrigsministeren øjensynlig – at jeg vil fastholde, at det her er absurd og et cirkus, for vi har fået understreget fra diverse ordførere, der er tilhængere af det her, at det her er et politisk dokument, som ikke har nogen juridisk bindende betydning. Det skal ikke indskrives i Traktaten, og det skal ikke vedhæftes Traktaten. Det skal være et papir, som ikke giver nogle nye rettigheder i forhold til de eksisterende. Det er blevet understreget gang på gang.

Hvad hører vi så nu udenrigsministeren komme med? I virkeligheden et langt forsvar for, at det her skal være et juridisk forpligtende dokument, at det skal være et papir, der får traktatmæssig betydning. Dermed understreger udenrigsministeren i virkeligheden det, der har været vores pointe under hele debatten, nemlig at planen med det her er at få det her papir færdigt og så efter den 28. september, uanset om det bliver et ja eller nej, så spille med mere åbne kort og sige, at selvfølgelig bliver det her en del af Traktaten for at lave en egentlig forfatning i EU.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Pia Christmas-Møller, og så går jeg videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det er til hr. Kristian Thulesen Dahl, som refererer Poul Schlüter, tidligere statsminister, for bemærkningen om, at Unionen er stendød. Det var en bemærkning, Poul Schlüter kom med i 1986, og hvor har han haft ret. Den diskussion, man havde i 1986, og som man fortsat forsøger at holde liv i fra modstandside, handler jo om, hvorvidt EU er i gang med at opbygge Europas Forenede Stater efter amerikansk forbillede. Intet kunne jo være mindre sandt.

Vi står nu med ansøgerlande, så EU kan komme til at omfatte omkring 25 lande. Det er da det bedste bevis for, at det ikke er de riges klub og en lille hård kerne, som prøver at sikre en dybere og dybere integration og samtidig holder andre og fattigere lande udenfor.

Næ, udviklingen i EU har faktisk dokumenteret, at Poul Schlüter havde ret. Man er ikke i gang med hverken de riges klub eller med at opbygge en union efter amerikansk forbillede. Tværtimod er det et samarbejde mellem selvstændige lande om grænseoverskridende problemer.

Det er en lykkelig udvikling, og den hilser Det Konservative Folkeparti velkommen. Så jeg må sige, at der ikke er grund til, at hr. Thulesen Dahl har mistillid. Unionen i den forstand er stendød.

Knud Erik Hansen (SF):

Jeg vil godt starte med at sige, at vi i SF mener, det er vigtigt, at EU forholder sig til menneskerettighederne, også i lyset af den debat, der har været indtil nu, men man kan så også godt med god ret spørge om, hvad det så er for noget, vi diskuterer, når vi snakker om menneskerettigheder, og hvorfor det giver anledning til stor debat. Normalt er det jo stater, der er forpligtede over for menneskerettighederne, og så kan man så spørge efter, om EU nu også som stat skal have disse forpligtelser.

Når man ser på debatten i konventet, der arbejder med disse menneskerettigheder, er der mange drømme hos en hel del i dette konvent om at bruge dette charter til at gøre EU til en stat. Charteret skal ifølge disse drømme bruges til at drive EU hen imod en sådan stat, og der er også planer om at lave formuleringer i chartret, så de kan indgå i den kommende traktat. Bliver det tilfældet, ja, så vil det uvilkårligt blive en kraftig udvidelse af EU's beføjelser, og det vil give EU en status som stat og ikke alene en

status som et samarbejde mellem nationer, og det vil i givet fald i virkeligheden kræve en ny folkeafstemning i Danmark, for så er vi meget tættere på Europas Forenede Stater.

Så diskussionen om menneskerettigheder i EU er derfor ikke kun en diskussion om menneskerettigheder. Det var dejligt, hvis det kun havde været det, fordi det kan vi jo som regel altid blive enige om. Det er også en diskussion om, hvilken udvikling vi ønsker EU skal have, og vi ønsker ikke, at menneskerettighederne skal misbruges til at gøre EU til en stat.

Så selv om menneskerettigheder normalt er et forhold mellem stater og noget, som stater garanterer at de vil overholde, så er menneskerettigheder også – det behøver man ikke at være formalist for at sige – grundlæggende en sikring af det enkelte menneske mod store systemer. Det være sig over for globale monopoler, som tiltager sig mere og mere magt, og det kan også være over for EU, der har opbygget en magt – det må vi jo erkende – som skal og bør følge menneskerettighederne.

Derfor synes vi også, det er vigtigt, at man arbejder med dette charter, og vi synes, det er vigtigt, at vi får præciseret, at EU's mange institutioner skal overholde menneskerettighederne i alle deres dispositioner, og vi vil derfor også støtte det videre arbejde med charteret.

Vi synes imidlertid også, det er vigtigt, at vi fra Danmark gør det klart i arbejdet med charteret, som det foregår nu – og det er ikke med henblik på regeringskonferencen her og nu, men det er som en del af den diskussion, der foregår omkring charteret – at vi ikke ønsker, de skal være en del af charteret, for det er en del af debatten i konventet. Det er også derfor, det er vigtigt, vi allerede nu gør det til en forudsætning for konventets arbejde.

Vi ønsker derfor, at Folketinget klart tager stilling. Vi vil ikke acceptere, at charteret skal blive en del af Traktaten med alle de konsekvenser, det vil have – som jeg nævnte – for udvidelsen af EU's beføjelser på områder, som bør være landenes beføjelser, og specielt skal EF-Domstolen ikke gå ind med domme på områder, hvor den i dag ikke har adgang.

Vi er enige i det, som mange har sagt, nemlig at det vil være meget problematisk, hvis charteret vil komme til at betyde, at den kommer til at gå ind over den europæiske menneskerettighedskonvention og også gå ind over domstolen i Strasbourg. Det vil være ulykkeligt, og det vil skabe en forvirring om, hvor menneskerettighe-

derne skal afgøres, og hvilke regler der skal gælde. Vi tror heller ikke, at det vil forbedre menneskerettighederne, hvis det sker, og slet ikke med de formuleringer, vi indtil nu har set i arbejdet i konventet. Så vi ønsker på ingen måde, at EF-Domstolen skal overtage de opgaver, som Menneskerettighedsdomstolen har i Strasbourg. Det vil for os at se være en svækkelse af menneskerettighederne.

Når det så er sagt, så vil jeg sige, at vi langt hen ad vejen er enige i det forslag til vedtagelse, der er kommet fra flere partier, og i holdningen om, at man skal inddæmme arbejdet med menneskerettighederne, således at vi får nogle klare arbejdsdelinger mellem landene, således at vi ikke udvider EU's kompetence, og således at vi ikke går ind over Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg.

Når vi ikke kan støtte det forslag til vedtagelse, så er det i høj grad, fordi vi synes, vi i forhold til det arbejde, der foregår i konventet, har brug for en klar udtalelse om, at vi faktisk ikke ønsker, at arbejdet i konventet skal tilrettelægges med henblik på at indgå i Traktaten.

Vi kan så senere diskutere, hvad der skal være i Traktaten, men det er vigtigt, vi siger til konventet, at vi ikke ønsker, at det skal tilrettelægges arbejdet med henblik på, at det skal indgå i Traktaten. Jeg skal fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget pålægger regeringen

- at arbejde for, at charteret får en form, så det sikrer, at eksisterende menneskerettigheder også kommer til at gælde for EU's borgere over for EU's institutioner, og at det ikke indebærer, at der overføres kompetence for medlemslandene til EU,
- at arbejde for, at charteret bliver et politisk dokument, og at det ikke bliver en del af Traktaten,
- at arbejde for, at et EU-charter om menneskerettigheder skal være underordnet den europæiske menneskerettighedskonvention og skal udformes under hensyntagen hertil.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 65).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Knud Erik Hansen gav en beskrivelse af menneskerettighedsbegrebet, som om det var noget, der regulerede forholdet mellem stater, og det er jo ikke rigtigt. Menneskerettighederne, som de er nedfældet i den europæiske menneskerettighedskonvention, regulerer forholdet mellem den enkelte borger og hans eller hendes fædreland; den stat, man opholder sig i.

Det enestående ved Menneskerettighedsdomstolen og ved menneskerettighedskonventionen i europæisk regi er jo, at hr. Knud Erik Hansen eller Elisabeth Arnold kan slæbe den danske stat for retten ved Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg og sige: Mit fædreland krænker mine rettigheder.

Der er ikke tale om at regulere staters forhold til hinanden. Der er tale om at beskytte borgerne mod overgreb fra statens side. Det er det, der gør den europæiske menneskerettighedskonvention så unik. Den beskytter den enkelte borger mod overgreb fra det fædreland, man bor i.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes jo, at det forslag til vedtagelse, som hr. Knud Erik Hansen har fremsat, er væsentlig bedre end det, regeringspartierne har fremsat, men det er jo ikke helt så klart i teksten, som det forslag Enhedslisten har fremsat.

Derfor vil jeg godt spørge: Hvad betyder ordene »at arbejde for, at det ikke bliver en del af Traktaten«. Jeg læser det sådan, at det betyder, at om nødvendigt skal regeringen nedlægge veto, også selv om det betyder, at der slet ikke bliver nogen Nicetraktat. Det er jo dér, det til syvende og sidst kan komme til at stå, og det er jo derfor, at regeringen ikke vil forpligtes. Det er jo, fordi regeringen jo ikke vil bringe sig selv i den situation, at den til syvende og sidst skal nedlægge veto mod Nicetraktaten for at hindre det her.

Det går jeg ud fra selvfølgelig ligger i SF's forslag; at det indebærer et veto. Det er blot for at få det klargjort, for jeg synes, at hvis vi kan få det klargjort, så er det et udmærket forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Det er min sådan generelle opfattelse, at SF's tilgang i forhold til menneskerettigheder i forhold til internationale organisationer er, at det

er noget, der skal styrkes allermest muligt. Derfor går jeg også ud fra, at det sådan set også må være SF's ønske i forhold til EU-institutionerne, og når det gælder borgernes rettigheder i forhold til EU-institutionerne.

Jeg vil bare spørge hr. Knud Erik Hansen: Der er ingen tvivl om, hvad indstillingen er i forhold til, at vi går efter et politisk dokument, og jeg har hørt argumenterne for, hvorfor man er bange for at få et stykke papir eller en vedtagelse ind i en traktat, men jeg vil bare spørge, hvad SF ville sige til, hvis man havnede i en situation, hvor man havde opfyldt kravet om, at der ikke skulle være nogen yderligere kompetence til EU – det udvidede menneskerettighederne på det eksisterende menneskerettighedsgrundlag, altså med respekt for menneskerettighedskonventionen og domstolen – ville det så være tilstrækkeligt for SF til at sige, at så ville de under ingen omstændigheder overhovedet diskutere at sikre borgernes rettigheder i forhold til EU.

Det synes jeg da er et interessant spørgsmål at få svar på.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Jeg kan svare fru Elisabeth Arnold ganske kort: Hvis jeg har sagt det, som fru Elisabeth Arnold siger, så vil jeg sige, at fru Elisabeth Arnold har ret. Det er klart, at menneskerettighederne er et forhold mellem borgerne og den enkelte stat, og det er staterne, der lover, at de vil overholde menneskerettighederne. Det er jeg enig i.

Til hr. Keld Albrechtsen, der spørger efter, hvad vi vil arbejde for: Når vi har lavet den her formulering, så er det, fordi vi synes, det er vigtigt at gå ind i den diskussion, der foregår i konventet. Og den er meget præget af, at nogle mener, at det her arbejde med charteret skal indgå i Traktaten, og at det kommer til at præge en hel del af arbejdet og udformningen af det.

Der er mange, som jeg sagde, der har store drømme om, at det her skal være meget mere, end den her udtalelse er udtryk for. Og derfor tror vi, det er vigtigt i forhold til den politiske proces, der foregår i konventet, at vi nu siger nej.

Det betyder ikke, og det kan så også være svar til hr. Claus Larsen-Jensen, at vi tager afstand fra, at vi kan have nogle ting i Traktaten om menneskerettighederne. Men det er et spørgsmål, om det store dokument, der er lagt op til nu her, med det store ambitionsniveau,

der ligger nu her, skal udformes med henblik på at indgå i Traktaten. Det er det, vi diskuterer. Og her synes vi, at vi kan se nogle konsekvenser, som vi ikke ønsker, hvis man fører det her ind i Traktaten.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg takker for svaret, som jo altså belyser, at der er et forslag til vedtagelse fra regeringspartierne, som er totalt uklart, som lader en ladeport stå åben for traktatændringer. Så er der et forslag fra SF, det er bedre, men det er altså, må jeg desværre sige, heller ikke 100 pct. klart. Det er jeg nødt til at sige. Jeg vil godt sige det så skånsomt, som jeg kan, men svaret var altså ikke 100 pct. klart.

Derfor må jeg konkludere, at det forslag, Enhedslisten har fremsat, indtil videre er det eneste, som i teksten er 100 pct. klart, så man kender konsekvenserne af det, man gør, hvis man stemmer for det. Det er blot til stemmevejledning for partierne: Der er altså for indeværende kun ét forslag, som klart tager stilling til spørgsmålet om traktat eller ej, og det er Enhedslistens forslag.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg kan forstå på hr. Keld Albrechtsen, at vores forslag til vedtagelse er en ladeport og SF's en stalddør, men at udgangen fra dem begge er til mødningen, hvorimod vejen til himmerige er den vedtagelse, som Enhedslisten præsenterer. Det er jo rart at vide fremover.

Men det, jeg egentlig ville spørge hr. Knud Erik Hansen om, var det med traktaten: Hvis nu situationen er, at det faktisk kan garanteres, at EU ikke får yderligere kompetence, hvis vi får afgrænset fuldstændig klokkeklart, at der ikke ødelægges noget i forhold til den eksisterende menneskerettighedskonvention, domstolskompetence og andet, og hvis det endte med, at man sagde: O.k., vi tager noget med ind her – vil SF så sige nej til noget sådant?

Det andet, jeg vil spørge om, er: Er SF enig i, at artikel 6 i Traktaten, som gælder for dette område, egentlig ikke særlig synligt tydeliggør over for borgerne, hvad det egentlig handler om, og at der kunne være et behov herfor?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg sige, at vi kan godt diskutere traktat frem og tilbage. Men det, der er vigtigt, er jo, at vi også snakker indhold, og her har vi sagt, at vi synes helt klart, det er vigtigt, at vi i denne forbindelse får styrket menneskerettighederne over for EU's institutioner. Det er det afgørende.

Det andet, vi har sagt om traktaten, er, at sådan som den foreligger nu, kan den faktisk medføre nogle ganske store beføjelser og udvidelse af eksisterende beføjelser til EU, som vi ikke ønsker. Der er bl.a. en beføjelse til Domstolen, som vi ikke ønsker.

Og dermed også et svar til hr. Claus Larsen-Jensen: Det er klart, at hvis man når til den situation, som hr. Claus Larsen-Jensen nævner, er vi da ikke utilbøjelige til at sige, at menneskerettigheder helt klart er en vigtig del af EU's arbejde, og så kan vi godt diskutere det. Men det er jo ikke det, der er vores budskab i denne forbindelse. Budskabet er, at vi synes, det er vigtigt – og nu snakker vi om konventets arbejde – at i den politiske diskussion, der kan foregå og også foregår dér, melder vi klart ud, at vi ikke ønsker, at det her skal være en del af traktaten, og at man ikke skal tilrettelægge arbejdet efter det.

Vi kan sagtens bagefter diskutere nogle andre ting under de forudsætninger, hr. Claus Larsen-Jensen nævnte om traktaten, og det kunne også være ganske spændende. Men det er ikke det, der er dagsordenen med det, der foregår nede i konventet i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg synes, det her er en smule interessant, for sagen er jo i virkeligheden, at så kunne SF jo lige så godt stemme for den vedtagelse, der er fremsat af os andre. Der er sådan set ikke nogen grund til at holde fast i en særskilt vedtagelse.

Jeg vil godt opfordre SF til at hoppe på vores vogn. Vi går efter det politiske dokument, og SF har ikke udelukket noget med hensyn til det. Men der er nogle klare forudsætninger, som vi også har opstillet i vores vedtagelse, og som i virkeligheden er stærkere på det felt, så jeg vil da godt opfordre SF til at gå med.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Knud Erik Hansen sagde højt og tydeligt, at det var vigtigt, at EU beskæftigede sig med menneskerettigheder, og at det var vigtigt, at borgerne i EU blev styrket over for EU's institutioner, og så vil jeg gerne spørge hr. Knud Erik Hansen: Var det så ikke en idé, at man opfordrede EU til at tiltræde den europæiske menneskerettighedskonvention?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Det sidste bliver jo formelt lidt svært, fordi det er stater, der tilslutter sig konventionen, og EU er, så vidt jeg ved, ikke en stat.

Til hr. Claus Larsen-Jensen vil jeg sige, at det, der er vores problem her, er faktisk, at vi skal tage ministerens redegørelse til efterretning. Hvis vi får indføjet, at det hermed også er sagt, at man faktisk ikke ønsker, at charteret skal indgå i traktaten, kan vi sagtens støtte flertallets forslag. Men når vi skal tage redegørelsen til efterretning, og udenrigsministeren faktisk lader det stå ganske åbent, at charteret kan indgå i traktaten efterfølgende, bliver vi betænkelige. Men det er klart, at hvis vi kunne få et tilsagn og en beslutning om, at det ikke sker, er vi med på forslaget.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg har faktisk megen sympati for SF's forslag til vedtagelse, for jeg synes, det på mange måder er mere præcist end det, hr. Claus Larsen-Jensen m.fl. har fremsat.

Jeg skal senere i forbindelse med min ordførertale redegøre for, hvorfor vi alligevel stemmer for sidstnævnte forslag, men jeg vil sige her, at det skyldes faktisk, at vi egentlig ikke kan se, at der er nogen modsætning mellem det forslag til vedtagelse, som hr. Knud Erik Hansen på SF's vegne har fremsat, og det, hr. Claus Larsen-Jensen på flere partiers vegne har fremsat, og jeg synes, det måske kunne være interessant at få belyst det spørgsmål. Præcision kan man altid ønske sig, det er fair nok, men om hr. Knud Erik Hansen alligevel er af den opfattelse, at der er en modsætning mellem de to forslag til vedtagelse, synes jeg sådan set kunne være interessant at få hr. Knud Erik Hansens kommentar til.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Jeg må sige, at forslaget går på regeringens redegørelse, hvor udenrigsministeren klart lægger op til, at der åbnes op for, at charteret godt kan indgå i traktaten. Sådan læser vi redegørelsen, det er det, vi tager til efterretning, og det er vi utrygge ved. Vi ønsker faktisk en præcisering af, at det ønsker Folketinget ikke, og hvis vi kunne få den præcisering, vil vi gerne være med på forslaget.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Arbejdet med et EU-charter er påbegyndt, og så vidt vi er blevet orienteret – vi sidder jo ikke i den gruppe, der arbejder med det – blev det første møde bl.a. brugt til en meget lang diskussion af, hvad man skulle kalde sig selv.

Det endte vist med at blive til et konvent, og det er jo også meget brugbart, når man senere skal kunne henvise til, at det var dér, arbejdet med EU's egentlige forfatning blev påbegyndt. Man startede med konventet, der lavede et politisk dokument, som udtrykte nogle klare rettigheder for borgerne, og det dokument kan så efterfølgende blive hæftet ind i traktaten, for det kan man jo lige så godt, når det endelig ligger der – ikke sandt? Sådan er det jo foregået med EU hele vejen igennem. Man starter med at inddrage et samarbejdsområde, så siger man, det skal være med enstemmighed, tingene vedtages, og lidt senere får man det lavet om til flertalsafgørelser, for nu skal samarbejdet jo effektiviseres.

Der er for os i Dansk Folkeparti ikke skygge af tvivl om, at det, man er gået i gang med at lave med dette charter, er at forberede EU's egentlige forfatning. Hvis det ikke var således, kunne man jo spørge sig selv, hvad grunden så egentlig er til alt det arbejde, for selve de grundlæggende rettigheder, som er beskrevet i den europæiske menneskerettighedskonvention, har EU-Traktaten jo en henvisning til i dag. Ministrene kom selv ind på, at det i Amsterdamtraktatens artikel 6 står skrevet, at EU respekterer de grundlæggende rettigheder, sådan som de fremgår af den europæiske menneskerettighedskonvention.

Det, der er det essentielle i denne forbindelse, er selvfølgelig, at det med denne formulering er hævet over enhver tvivl, at det er Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, som skal fortolke de rettigheder og ikke EF-Domstolen. Det, man er gået i gang med nu, vil efter vores op-

fattelse derimod give et skred i retning af, at EF-Domstolen skal fortolke på området i højere grad, end det allerede er gældende i dag, og at der derfor også vil kunne opstå konflikter.

En anden ting, man kan bruge et sådant charter til – og det er vi selvfølgelig også meget bekymrede over – er at forstærke Unionens mulighed for at gribe ind over for lande, som giver indflydelse til partier, man ikke bryder sig om. Østrig-eksemplet er jo nærliggende. Det er ikke lang tid siden, at de 14 stats- og regeringsledere via telefonen og uden om de parlamentariske spilleregler i bl.a. Danmark blev enige om, at man skulle iværksætte sanktioner over for Østrig, fordi Frihedspartiet deltog i regeringen. At socialdemokraterne tidligere havde haft Frihedspartiet med i regering osv. osv., glemte man skyndsomt, og så iværksatte man sanktioner, så det er jo ikke bare Dansk Folkeparti, der frygter for eller får den tanke, at man vil bruge dette charter til at iværksætte den type sanktioner over for lande.

Jeg har tidligere i debatten og vil også her i mit ordførerindlæg gøre alle Folketingets medlemmer og dem, der hører med, opmærksom på, at lederen af den socialdemokratiske danske parlamentarikergruppe i Europa-Parlamentet, Torben Lund, som tidligere var politisk ordfører for Socialdemokratiet, har sagt, at charteret skal: »... bruges til at give EU grundlag for at gennemføre sanktioner, når et af den slags partier får del i regeringsmagten, f.eks. mage til de sanktioner, som de 14 regeringschefer har iværksat over for Østrig.«

Så det er altså ikke bare Dansk Folkeparti, der ser for sig, at dette charter skal misbruges til at lave sanktioner over for de medlemslande, hvor vælgerne vælger nogle partier, man ikke bryder sig om hos magteliten. Det er også hr. Torben Lund, som udtrykker, at man skal bruge charteret til lige præcis det.

Jeg havde håbet, at vi under debatten havde fået en debat om de forhold, også med Venstre. Jeg har med meget stor interesse læst i medierne om den diskussion, der er pågået internt i Venstre, også blandt amtsformænd og tillidsfolk i øvrigt og blandt folketingsmedlemmer, om dette spørgsmål. Men jeg må beklageligvis nu konkludere, at da Venstres ordfører var heroppe, var det umuligt at få en debat med hende. Hun ønskede ganske enkelt ikke at svare på nogen af de spørgsmål, der blev stillet heroppefra.

Jeg skal derfor på baggrund af det, jeg her har sagt, fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget med bekymring konstaterer, at arbejdet med at udarbejde et EU-charter om grundlæggende rettigheder er påbegyndt, pålægger Folketinget regeringen at arbejde for

- at charteret ikke på nogen måde knyttes til EU's traktatgrundlag eller på anden måde bliver brugt til at lave en egentlig EU-forfatning
- at charteret som politisk dokument klart afgrænses, så det ikke kan blive brugt til EU-sanktioner som i tilfældet over for Østrig
- at det tværtimod gøres utvetydigt klart i charteret, at det ikke giver EU grundlag for at gennemføre sanktioner, når partier, som magteliten ikke kan lide, får indflydelse som eksempelvis i Østrig, idet Folketinget har den opfattelse, at indgreb for at sikre, at menneskerettighederne overholdes, kun sker, ifald overtrædelser rent faktisk konstateres.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 66).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg vil gerne spørge hr. Kristian Thulesen Dahl, hvad der egentlig skal til for at acceptere det faktum, at konventet overhovedet ikke beskæftiger sig med alt det, som hr. Kristian Thulesen Dahl taler om, men som måske egentlig passer meget godt ind i Dansk Folkepartis verdensbillede, i hvert fald med det, de prøver at bilde folk ind. Men det ændrer jo ikke ved, hvordan forholdene rent faktisk er. Jeg ved ikke, om jeg kan få noget svar, men jeg synes, det er lidt ærgerligt, at vi diskuterer i øst og i vest i forhold til, hvad der rent faktisk foregår.

Og så vil jeg bare spørge hr. Kristian Thulesen Dahl: Er Dansk Folkeparti tilhænger af, at borgenes rettigheder i EU-landene skal udvides i forhold til EU-institutionerne eller ej?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Kristian Thulesen Dahls forslag til vedtagelse handler præcis om det, han har beskyldt en del andre indlæg her i salen for at handle om, nemlig hvad charteret ikke må bruges til. Det er en lang opremsning af det, charteret ikke

kan bruges til, og jeg vil derfor gerne supplere hr. Claus Larsen-Jensens spørgsmål med et, som jeg selv stiller: Hvordan skal borgernes rettigheder i forhold til EU's institutioner så sikres? Det må charteret åbenbart heller ikke bruges til.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Lad mig først sige til hr. Claus Larsen-Jensen, at for Dansk Folkeparti er der overhovedet ikke nogen tvivl om, at EU har indført sanktioner over for Østrig. Det lyser langt væk. Når man mødes til topmøder, kan man ikke engang finde ud af, hvem der må stå ved siden af hvem, og hvordan der skal kunne tages et simpelt fotografi, så selvfølgelig påvirker de sanktioner EU-samarbejdet.

Og når en ledende socialdemokrat – endda lederen af de danske socialdemokrater i Europa-Parlamentet – siger, at der er en forbindelse mellem EU's sanktioner mod Østrig og det charter, man er ved at lave, hvorfor skulle vi så regne med, at det er helt hen i det blå, og at det er noget fuldstændig tåbeligt, lederen af de danske socialdemokrater i Europa-Parlamentet kommer frem med? hvorfor har hr. Claus Larsen-Jensen ikke villet forholde sig til Torben Lunds udtalelser, som de er kommet til udtryk? Jeg har ikke hørt nogen steder, heller ikke fra hr. Claus Larsen-Jensen, noget om, at den udtalelse ikke skulle stå til troende. Derfor er det altså nærliggende at lave den kobling, og det er ikke bare noget, der foregår hos Dansk Folkeparti. Det er noget, der foregår hos ledende socialdemokrater.

Så vil jeg sige til både hr. Claus Larsen-Jensen og fru Elisabeth Arnold, at med hensyn til rettighederne i forhold til EU-institutionerne føler jeg faktisk, at de er glimrende, som de er, og jeg føler ikke, der er noget behov for at lave om her. Jeg føler alene, at det, man foretager sig, er et skalkeskjul for at nå nogle andre mål, og så er det spørgsmålet, om Dansk Folkeparti skal være Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet behjælpelig med at få lavet denne EU-forfatning, eller om vi skal forsøge at modarbejde det. Og vi vælger altså at modarbejde det.

Jeg må også sige, at ministrene var jo i deres gennemgang inde på, hvilke rettigheder der er i dag efter Amsterdamtraktaten, som direkte henviser til den europæiske menneskerettig-

hedskonvention, og ministrene var også inde på, at dette dokument kun skulle være et politisk dokument, der netop ikke skulle have nogen forpligtende karakter i forhold til traktaten. Derfor er det hele altså meget svært, og jeg synes, det virker meget dobbeltmoralisk, når man på den ene side siger, at det egentlig ikke skal have den store betydning, men på den anden side siger, at det skal give nogle markant styrkede rettigheder for den enkelte EU-borger i forhold til EU-institutionerne.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg vil spørge hr. Kristian Thulesen Dahl: Er det ikke sådan, at det er det danske Folketing, der fastlægger, hvad der skal være Danmarks EU-politik? Jeg går ud fra, at det er det, Dansk Folkeparti sådan set også ønsker, og derfor er det relevant, når vi diskuterer charteret og anden EU-politik, også at diskutere, hvad der er regeringens politik, og hvad vi vedtager her i Folketinget, og forholde sig til det. Hr. Kristian Thulesen Dahl vil jo gerne snakke udenom og hente alt muligt andet ned fra himmelrummet og bringe det ind i debatten, men det, vi skal i dag angående charteret, er at finde ud af, hvad der er den danske politik, og det er det, vi skal stemme om om et øjeblik.

Det andet, jeg vil spørge hr. Kristian Thulesen Dahl om, er relateret til det verdensbillede, hr. Kristian Thulesen Dahls parti normalt går ud og tegner om den store, grimme, stygge EU-institution, som vil gøre folkene og landene noget frygtelig ondt. Hvorfor vil man så ikke sikre borgere og virksomheder rettigheder over for de pågældende EU-institutioner? Og hvis man alligevel vil det, hvordan vil man så i øvrigt gøre det uden at gøre det på denne måde?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil ikke stille nogen spørgsmål, men blot konstatere, at det svar, jeg fik fra hr. Kristian Thulesen Dahl, jo indebærer, at Dansk Folkeparti synes, at alt er godt. Det store, grimme EU med alle dets modbydelige institutioner behandler borgerne i EU godt, alt er fint i forholdet mellem EU og borgerne. Det var en udmærket konstatering at få, og den vil vi læse med fornøjelse, når den kommer på tryk.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne sige til fru Elisabeth Arnold, at hvis det ønskes, vil jeg levere fru Elisabeth Arnold både mit ordførerindlæg og mine svar på de korte bemærkninger indrammede, så de kan hænge på væggen hos fru Elisabeth Arnold. Jeg synes selv, det var så kloge ord, jeg kom med, at fru Elisabeth Arnold kunne have godt af at se dem hver eneste dag.

Men det, der er sagen, er jo, at den europæiske menneskerettighedskonvention er gældende i alle EU's medlemslande, også for borgerne i Danmark. Den er faktisk også gældende i Østrig i den forstand, at Østrig har inkorporeret den europæiske menneskerettighedskonvention i sin forfatning, og det vil sige, at hvis den østrigske regering bestående af De Konservative og Frihedspartiet stiller og får vedtaget forslag, som begrænser borgernes rettigheder i forhold til den europæiske menneskerettighedskonvention, skal domstolene i Østrig pådømme det. Derfor er det altså svært at forstå, at det er så vigtigt for fru Elisabeth Arnold at få den europæiske menneskerettighedskonvention, som der i øvrigt henvises til i Amsterdamtraktatens artikel 6, skrevet ind endnu en gang, hvis det kun er det, fru Elisabeth Arnold vil.

Og derfor kan fru Elisabeth Arnold altså heller ikke fortænke os andre i at mene, at det handler om noget helt andet. Det handler om noget mere, for det handler om at give EU en egentlig forfatning. Nu skal man bare lave det grundlæggende rugbrødsarbejde, der sikrer, at man efter den 28. september, når danskerne har stemt om euroen – og forhåbentlig stemmer nej – kan komme frem med den egentlige forfatningstekst. Det er det, det hele handler om.

Så vil jeg sige til hr. Claus Larsen-Jensen: Det er Folketinget, der skal lave EU-politikken, men det var godt nok ikke tilfældet i forbindelse med Østrigsanktionerne. Så siger hr. Claus Larsen-Jensen, at de ikke har noget med EU at gøre, og at jeg snakker udenom. Næh, jeg har forsøgt under hele debatten at høre hr. Claus Larsen-Jensens holdning til det, som lederen af den socialdemokratiske gruppe i Europa-Parlamentet mener, dette EU-charter handler om. Men det har været fuldstændig umuligt, så hvis jeg snakker udenom i denne sag, gør Torben Lund det altså også. Kan jeg ikke få hr. Claus Larsen-Jensen til bare at bekræfte det?

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Den europæiske menneskerettighedskonvention dækker medlemslandene, men ikke EU's institutioner, så hvordan vil hr. Kristian Thulesen Dahl sikre borgernes rettigheder over for de store, stygge, grimme institutioner i EU?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Ja, den europæiske menneskerettighedskonvention gælder i alle medlemslandene i EU, men den gælder ikke i forholdet mellem medlemslandenes borgere og EU's institutioner. Men jeg kan forstå på hr. Kristian Thulesen Dahl, at det heller ikke er nødvendigt, for alt er såre godt, og det fungerer udmærket. Altså endnu en gang en bekræftelse af, at alt er godt.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Kristian Thulesen Dahl, og så går vi videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg ved altså ikke, om hr. Claus Larsen-Jensen og fru Elisabeth Arnold bare ikke har læst på tingene. Men tidligere i dag og også i ministrenes redegørelse er der henvist til den omfattende domspraksis i EF-Domstolen og til Amsterdamtraktatens artikel 6, der henviser til den europæiske menneskerettighedskonvention og siger klart og tydeligt, at det selvfølgelig er Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, som skal fortolke reglerne, og det skal der overhovedet ikke være tvivl om. Det er den domstol, som regulerer EU's regler og er den sidste instans, hvor man kan få fortolket tingene. Den udtaler sig om præjudicielle spørgsmål, der bliver stillet fra retterne i bl.a. Danmark, og den skal indkooperere den europæiske menneskerettighedskonvention i sine beslutninger og sine domme.

Alt det er der redegjort klart for i det materiale, vi har fået, og derfor synes jeg, det er et mærkværdigt spørgsmål, man forsøger at stille. Derfor kan jeg også kun gentage, at når man arbejder med alt det her så intenst, som man gør, er det altså ikke for at sikre, at den europæiske menneskerettighedskonventions bestemmelser også skal gælde over for EU's institutioner, men så er det for at skabe en egentlig EU-forfatning, som også vil springe ud i lys lue, sandsynligvis

efter den 28. september, når danskerne har stemt om euroen.

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg vil gerne takke begge ministre for redegørelserne og rette en lille ekstra, varm tak til udenrigsministeren for et behjertet forsøg på at få denne debat sat på sporet igen.

Jeg begriber ikke, hvordan det endnu en gang kan lykkes mindretallene ude på begge fløje at få alle os andre til at beskæftige os med formaliteter, spådomme, skræmmebilleder og alt muligt andet end det, det drejer sig om, og jeg beder om, at vi sammen foretager en selv-ransagelse og siger: Nu må det være slut! Der må være mulighed for her i Folketinget, at vi kan beskæftige os med det, som dette konvent faktisk beskæftiger sig med, nemlig en lang række grundlæggende rettigheder.

Man kan bestemt have forskellige synspunkter, hvilket referaterne fra konventet jo klart viser. Der er ting, katolikkerne er uenige i, fordi de har noget at gøre med abortlovgivningen og med, hvad man forstår ved respekt for familien, respekt for privatliv, respekt for integritet osv. osv. – hele det etiske kompleks af spørgsmål. Men det er der ikke én, der interesserer sig for i denne Folketingssal. Det afholder vore udmærkede danske repræsentanter konferencer med ngo'erne om, og de interesserer sig for det og kan bryde ind og sige: Det her synes vi skal med, og her skulle vi gerne, osv.

Tænk, hvis Folketinget i dag havde brugt debatten på at give vore udmærkede repræsentanter og regeringens repræsentant nogle antydninger af, hvad vi egentlig synes om de synspunkter, der er oppe i konventet. Men det har der ikke været ét ord om. Nej, det drejer sig som sædvanlig om magtbrynde eller undergravning af EF-Domstolens autoritet, eller hvad den skjulte dagsorden nu er, og derfor er det lykkedes at få EU-debatten til at køre fuldstændig elitært. Ingen interesserer sig for den, og det kan jeg godt forstå, for det er en dødssyg teknisk debat, hvor vi alle sammen gynger med på de ligegyldige skræmmebilleder, som vi har set og hørt om i 26 år.

For CD er det ganske naturligt, at EU beskæftiger sig med dette store og grundlæggende tema, som frihedsrettighederne er, for alle de kampe, der har rullet, alle de bølger, der har rullet over Europa i tre århundreder – startende i 1700-tallet og videre i 1800-tallet og 1900-tallet, har påvirket hinanden. Vi påvirkede hinan-

den alle sammen, vi skrev af efter hinanden. Franskmændene startede en bølge, tyskerne startede en bølge i 1850'erne, som drog frem i både Øst- og Vesteuropa, hvor befolkningerne rejste sig, og det førte os frem mod det Europa, vi har i dag.

Alle disse rettigheder blev groft undertrykt undervejs – det skal guderne vide – og derfor skal EU som det vigtigste beslutningsorgan i Europa i dag naturligvis om ikke andet give et lysende signal. Før i tiden prøvede Europa at sende signaler til omverdenen ved at erobre kolonier rundt omkring, hvor de stort set undertrykte alle de frihedsrettigheder, de kom og prøvede at praktisere andre folkeslag på. Det var ikke nogen flatterende måde at udbrede budskabet på, men i dag har EU en helt anden chance, som udenrigsministeren ganske rigtigt sagde – ikke alene over for ansøger- og kandidatlandene, men også langt videre ud i verden: Her er dette gamle, frihedselskende Europa, der har lidt så meget, men som ikke desto mindre har et fælles kulturgrundlag på begge sider af eventuelle midlertidige jerntæpper. Det signal må og skal gives, og derfor må jeg også sige til udenrigsministeren, at jeg håber, vi på et senere tidspunkt kan få lejlighed til at drøfte alle de spændende emner, der drøftes i dette konvent.

Jeg ser også med stor spænding frem til spørgsmålet om de sociale og økonomiske rettigheder: Hvad bliver det for noget? Det bliver ikke nogen nem omgang, det ved vi alle sammen, og hvordan skal vi i virkeligheden forholde os til det? Nu skal vi prøve at drøfte, hvordan vi overfører nogle af disse rettigheder til danske forhold.

Der har i den senere tid været mange eksempler i pressen på, at danske borgers sociale rettigheder faktisk bliver trådt under fode, hvis der ikke lige er flere bevillinger til handicapbiler eller sådan noget. Jeg nævner det bare som et eksempel, men det må da give os alle sammen nogle indholdsdiskussioner at tænke på – ikke bare internationalt, men også her i vores eget land. Venstre har for nylig været ude og tale om minimumsrettigheder og -værdier på det sociale område, men det er ikke noget, vi behøver at blive enige om i dag. Men det er da væsentlige diskussioner, og så sidder vi alligevel her med alt det pjat og pjank og lader os diktere af nogle skræmmebilleder.

Jeg kan godt forstå, at venstrefløjen har det svært i denne diskussion. Det må være svært at sige, at alle de principper, som folk har kæmpet

for i tre århundreder, skal vi endelig ikke tale mere om, for nu er det dér EU involveret. Puhå, det må være grimt at stå og være modstander af EU. Jeg misunder ikke hr. Albrechtsen opgaven, men det må han jo selv om. Han kan jo bare lade være med at tage det synspunkt; men det er jo hans eget valg.

I CD støtter vi klart den fremsatte vedtagelse, og jeg vil gerne sige allerede nu, at vi anser det absolut som det mest praktiske, at der ikke kommer en traktatændring ud af det på den førstkommande regeringskonference, for vi hyl-der, som jeg tror alle gør, det princip, at nu skal vi se at komme i gang med udvidelsen. Men jeg vil sige allerede nu, at for CD er det ingen hin-tring, at disse fortrinlige, grundlæggende prin-cipper, som hele det europæiske samarbejde hviler på og drejer sig om, engang kommer ind i en traktat. Jeg tror ikke, det skal være nu, for jeg tror, det er upraktisk, men nu ved man i hvert fald, hvor man har CD.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg tror egentlig, fru Mimi Jakobsen har misfor-stået Enhedslistens holdning og ikke har læst vores forslag til vedtagelse, men så vil jeg erin-dre fru Mimi Jakobsen om, at det faktisk ind-ledes med ordene:

»Folketinget beklager, at udarbejdelsen af charteret ikke har til formål at styrke de allere-de eksisterende rettigheder. . .«.

Jeg er faktisk enig med fru Mimi Jakobsen i, at der ligger en enestående chance for at benyt-te den kulturarv, der har rødder tilbage til den store franske revolution, og jeg takker for de nærmest revolutionære bemærkninger, fru Mimi Jakobsen kom med om nødvendigheden af denne debat, både her i Danmark og ude i Europa, og hvordan det kan gå til, at vi her i vores land f.eks. har en grundlovsstridig tvangsaktivering. Det kunne man godt have en diskussion om, og jeg vil også i min ordfører-tale vende tilbage til nogle af de konkrete dis-kussioner, der foregår i konventet om bestemte punkter i menneskerettighederne for at konkre-tisere dem.

Jeg vil bare sige til fru Mimi Jakobsen, at det ændrer jo ikke ved, at det svung og perspektiv, som fru Mimi Jakobsen ridsede op her, er der jo intet af i dette tarvelige lille projekt, som kun går ud på at give institutionerne i EU mere magt.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Ja, nu skal vi jo ikke diskutere små tekniske de-taljer og anden hurlumhej, nu skal vi diskutere indholdet. Vi skal virkelig diskutere indholdet også, fordi fru Mimi Jakobsen jo så tydeligt har gjort det klart, at for CD må det her gerne blive en decideret grundlov. Det må gerne komme ind i Traktaten, og det må gerne blive en EU-forfatning, osv. Der er jo ingen grænser hos CD for, hvor langt man ønsker at gå, så det er så-dan set helt i stil med det, vi plejer at høre på EU-området fra CD.

Når jeg alligevel vælger at tage ordet til fru Mimi Jacobsen som ordfører for CD, er det nat-ur ligvis, fordi det nu ikke er lykkedes mig i forhold til Socialdemokratiet at få nogen kom-mentarer med hensyn til det, hr. Torben Lund har udtalt om, at det her charter også skal kun-ne bruges til sanktioner a la dem over for Østrig.

Når jeg vælger at rette det spørgsmål til CD's ordfører, fordi jeg ikke kan få svaret fra Social-demokratiet, så er det selvfølgelig, fordi CD var det parti, der i forbindelse med Østrig-sanktio-nerne var mest engageret til fordel for sanktio-nerne og var den mest klare støtte til regerin-gens holdning om, at man skulle have de her sanktioner, selv om der altså ikke er konstateret én eneste menneskerettighedskrænkelse i Østrig. Og dér synes jeg jo, at det ud fra sådan en retsstatstankegang er vigtigt at få afklaret, om det her charter i givet fald skal bruges i forhold til sådan nogle episoder.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Elisabeth Arnold som ordfører.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg har mærket et sving i retorikken fra begyn-delsen af debatten til nu: I begyndelsen af de-batten sagde både hr. Keld Albrechtsen og hr. Kristian Thulesen Dahl, at det her var et kæm-pestort cirkus med masser af højt betalte men-nesker og masser af eksperter, der sad dér i dyre lokaler og brugte masser af deres dyre ar-bejdstid på det her, og for 2 minutter siden sag-de hr. Keld Albrechtsen: dette lille, tarvelige projekt.

Altså, der må være en eller anden måde, hr. Keld Albrechtsen kan finde sine ben på og sige, hvad det her er. Er det et stort cirkus, eller er det et lille, tarveligt projekt?

Det her var altså begyndelsen til min ordførertale. Det var ikke en kort bemærkning til hr. Keld Albrechtsen.

Men dette lille, tarvelige projekt er så i gang nu, og det danske udgangspunkt er, at det skal være en politisk erklæring og det skal være noget, som hovedsagelig går ud på at styrke borgernes rettigheder over for EU's institutioner.

Det persongalleri, der skal arbejde med det, er sammensat af repræsentanter for de 15 medlemslande, for Europa-Parlamentet og for regeringerne, og det er i princippet udmærket. Men når man læser referaterne fra de konferencer, de møder, der har været holdt indtil nu, kan man godt blive lidt bekymret, netop fordi diskussionen stritter i alle retninger og alle mulige emner bliver bragt på bordet. Det er svært at finde ud af, hvilken retning diskussionen vil tage, og hvordan resultatet vil blive til sidst. Men jeg er sikker på, at der er gode og fornuftige folk i forbindelse med dette arbejde, som efterhånden vil finde ud af, hvad kernen er i den erklæring, man vil komme med, og hvad kernen er i de problemer, man vil beskrive.

Det Radikale Venstre siger ja til udbredelsen af menneskerettighederne på alle niveauer og i alle lande. Vi siger ja til, at vi får håndhævelse af menneskerettighederne over for alle borgere, som er omfattet af konventionerne. Men vi vil undgå en rivalisering mellem forskellige domstole eller forskellige afgørende organer, som fortolker menneskerettighederne.

Når det er sagt, vil jeg også sige, at vi skal jo være helt opmærksomme på, at der er forskellige interesser i denne sag, og det ses jo også klart af de udtalelser, som er blevet refereret her fra talerstolen i dag, og også af de referater, vi kan læse fra konventet. Der er nogle, der gerne vil have, at menneskerettighederne bliver skrevet ind i Traktaten, jo før jo hellere, jo stærkere jo bedre. Der er nogle, der absolut ikke vil have det. Og der er nogle, som ønsker en meget, meget stærkere placering af menneskerettighederne i hele EU's arbejde, end de har nu.

Det kan vi så være utilfredse med eller bekymrede over fra dansk side, men hvis vi ser på, hvad det er for lande eller institutioner, som trækker i retning af, at de gerne vil have skrevet menneskerettighederne ind i Traktaten, så er det lande som Grækenland, som Portugal, som Spanien, som alle er lande, der har et diktatur i frisk erindring, og som vil være helt sikre på, at EU er en institution, som værner om menneskerettighederne, også for medlemsstaterne.

Man forstår deres bekymring. De ved, hvad det betyder at have et diktatur. Danmark, Sverige, Finland, Holland, England er mindre bekymrede og siger: Vi synes, den europæiske menneskerettighedskonvention er alt nok. Vi føler os godt beskyttet af den, vi føler os godt taget vare på af Menneskerettighedsdomstolen.

Der er ikke noget at sige til, at vi er ubekymrede; vi har haft et demokrati, som har fungeret uafbrudt i 150 år. Men der er lande, som har god ret til at være bekymrede, og det synes jeg også man skal respektere. Og den proces, vi er i gang med nu, med at prøve at få et fælles gods ind i det europæiske samarbejde, skal vi da kun hjælpe på al mulig måde og hilse velkommen. At Parlamentet så har en integrationistisk holdning til det, kan ikke undre nogen, heller ikke mig. Der synes jeg også bare man skal notere sig, at alt i den forbindelse er ved det gamle.

Det Radikale Venstre ønsker en politisk erklæring, og vi ønsker menneskerettighederne styrket overalt i Europa. Vi tilslutter os det forslag til vedtagelse, som vi har været med til at fremsætte.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen jeg må sige til fru Elisabeth Arnold, at det er rigtigt, at det er et stort cirkus. Det er jo et kæmpekonvent. Jeg kan ikke på stående fod huske, hvor mange deltagere det har, men det er i hvert fald nærmest på størrelse med et parlament, og det producerer jo i tusindvis af papirsider, plus det arbejde, der foregår i alle mulige regeringskontorer, osv. osv.

Og ja, det er et tarveligt lille projekt. Rent politisk har det jo ikke noget indhold, for indholdet er, at man i bedste fald får de samme menneskerettigheder, som man havde i forvejen – i bedste fald – og man må i hvert fald ikke få nogen forbedring. Det er jo givet på forhånd, det er indholdet i det. Jeg troede da, fru Elisabeth Arnold var enig med mig i, at det er et tarveligt lille projekt.

Og så slutter fru Elisabeth Arnold med at sige, at nu vil Det Radikale Venstre have menneskerettighederne styrket. Jamen hvorfor har man så ikke sagt, at det charter skal føre til forbedringer af menneskerettighederne? Nu bruger fru Elisabeth Arnold ordet »styrket« i forbindelse med menneskerettighederne. Jamen det er jo ikke det, der ligger; det er udtrykkeligt udelukket i mandatet til det konvent. Det hæn-

ger simpelt hen ikke sammen, hvad fru Elisabeth Arnold siger.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Ja, nu kunne jeg forstå, at fru Mimi Jakobsen vist senere under debatten ville tage ordet og besvare de spørgsmål, der blev stillet tidligere til hende som ordfører, og det vil jeg da se frem til og så håbe, at formanden tillader, at vi så tager en debat med fru Mimi Jakobsen på det tidspunkt.

Nu er det så fru Elisabeth Arnold, der har været ordfører, og mit spørgsmål til fru Elisabeth Arnold går alene på, at hun siger, at Det Radikale Venstre på alle niveauer og på alle fronter, som jeg forstår det, vil have styrket menneskerettighedsaspektet, og det gælder både i EU og alle andre steder, hvor Danmark er repræsenteret. Det er jo også et meget klart og fornemt synspunkt, men det, der så er mit spørgsmål, er: Gælder det i alle udstrækninger? Gælder det også de vælgere, som stemmer på nogle politikere, som fru Elisabeth Arnold ikke kan lide? De har vel også nogle menneskerettigheder, de har vel også den rettighed, at de må lade sig repræsentere af nogle folk, der har en politisk holdning, som fru Elisabeth Arnold ikke kan lide. Og hvis de ikke krænker menneskerettighederne, de mennesker, der bliver valgt, så har fru Elisabeth Arnold vel ikke noget at komme efter.

Og det er altså derfor, at uanset om partierne, der er tilhængere af det her charter, kan lide det eller ej, bliver de nødt til at forholde sig til, at der i de kredse, hvor man også diskuterer det her, laves et link mellem det her arbejde og så sanktioner a la Østrigsagen, og det bliver fru Elisabeth Arnold også nødt til at forholde sig til.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Ganske kort til hr. Keld Albrechtsen: Der er 62 medlemmer i det såkaldte konvent, som sidder og arbejder med udformningen af charteret. Det er at sammenligne med et meget lille parlament, hvis det var det, hr. Keld Albrechtsen mener det skulle være.

Og så vil jeg godt sige, at jeg mener, det er fuldstændig legitimt, at EU beskæftiger sig med menneskerettigheder. EU er også en organisation, som danske borgere har et forhold til; dér skal vi også have nogle rettigheder i forhold til disse institutioner.

Og til hr. Kristian Thulesen Dahl, som sagde, at Det Radikale Venstre ønsker menneskerettighederne styrket alle steder, hvor Danmark er repræsenteret: Vi ønsker sandelig også menneskerettighederne styrket, hvor Danmark ikke er repræsenteret. Andre steder, andre sammen slutninger, andre landes borgere og deres ve og vel kommer os faktisk også ved. Vi synes, det er vigtigt, at menneskerettighederne også udbredes til steder, hvor Danmark ikke er repræsenteret.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jo, men jeg skal gerne lige hurtigt anerkende, at det mener Det Radikale Venstre, og så er det konstateret.

Vil fru Elisabeth Arnold så ikke gøre sig den ulejlighed at svare på mit spørgsmål og forholde sig til det, jeg spurgte om?

Det andet var sådan set bare en konstatering, og nu har vi fået rettet det: Den konstatering burde være mere vidtgående. Men stadig væk må fru Elisabeth Arnold altså forholde sig til det faktum, at menneskerettighederne – når man kæmper så hårdt for dem – også gælder for dem, som har en politisk holdning, nogle politiske synspunkter, som man ikke selv kan lide.

Men de menneskerettigheder vil fru Elisabeth Arnold og regeringen og Danmark i denne her situation i forhold til Østrig gerne være med til at krænke. Derfor mit spørgsmål: Sker menneskerettighedskrænkelser ikke netop, når der sker en konkret krænkelse, og ikke når nogle render rundt og siger et eller andet? Og hvor går grænsen for menneskerettighederne? Gælder de kun for dem, man godt kan lide? Altså hvor går grænsen? Hvis man vil styrke menneskerettighederne på alle planer og alle steder, både hvor Danmark er, og hvor Danmark ikke er, så gælder det vel også om at styrke dem i de situationer, hvor der er nogle, der bliver valgt, som man egentlig ikke kan lide, altså styrke deres rettigheder.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Keld Albrechtsen som ordfører.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne følge fru Mimi Jakobsens opfordring til at gå lidt nærmere ind i indholdet også, for det er jo sådan, at man i dette konvent har nogle overordentlig besynderlige diskussi-

oner. Ud over at man altså sidder med en bunden opgave, der går ud på, at man ikke må foreslå forbedringer af de eksisterende menneskerettigheder, så sidder man nu og diskuterer, om der er nogle af disse menneskerettigheder, som ikke behøver at komme med i charteret, f.eks. om man nu også behøver at tage forbudet mod dødsstraf med. Ja, der er ifølge de referater, jeg har modtaget, vitterlig blevet sagt i dette konvent, at man kunne forestille sig, at man da godt kunne lade være med at nævne forbudet mod dødsstraf.

Det er også i ramme alvor blevet nævnt i dette konvent, som jeg har fået det refereret – jeg vil bede ministeren oplyse, om det er korrekt, men jeg har fået oplyst, at der i ramme alvor er nogle, der diskuterer, om nu menneskerettighederne også skal gælde for de mennesker, der opholder sig i landene, men som ikke er statsborgere, altså for flygtninge og indvandrere, om det nu også skulle være sådan, at menneskerettighederne skulle gælde for dem. Jamen det er, som jeg har fået det refereret, i ramme alvor diskussioner, der indgår i dette konvent.

Så er der ordførere, der skælder ud over, at vi er bekymrede: Det er bare unionsmodstanderne, der endnu en gang maler unionsspøgelset på væggen, og jeg ved ikke, hvilken lyrik der er blevet brugt.

Men jeg bliver bekymret, for der må jo være en årsag til, at der er folk, der foretager sådanne grove, grove undtagelser fra menneskerettighederne, nemlig indarbejder store huller i dette såkaldte charter.

Så derfra, hvor vi står, når vi kigger på indholdet, ser det altså ud til, at i bedste fald, i allerbedste fald – men det kræver, at Erling Olsen og andre gode mennesker så skal sætte neglene i og virkelig bide sig fast i bordpladen – i bedste fald kan de opnå, at der ikke sker direkte forringelser. Men det er det bedst tænkelige udfald. Det sandsynlige udfald er en tekst, som bliver ringere end de eksisterende tekster. Jamen altså, man må stille spørgsmålet: Hvorfor har man sat sådan noget i gang?

Så forsøger tilhængerne den forklaring – det er den eneste forklaring, jeg har hørt i dag fra tilhængerens side – at det er, for at vi kan sikre, at menneskerettighederne også gælder i forhold til EU's institutioner, at det er, for at borgerne kan være sikre på, at når det er EU-lovgivning, så bliver menneskerettighederne også respekteret. Jamen hvad er det da for en argumentation? Det er jo en argumentation, der fra regeringens

side bygger på fuldstændig uvidenhed om, hvordan ansvaret er fordelt i dag.

Jeg vil godt spørge justitsministeren helt præcist: Er det ikke korrekt, at det er justitsministeren og regeringen og Folketinget her i Danmark, der har ansvaret for, at enhver EU-lov, der indføres i Danmark, enhver EU-retsakt, som har direkte virkning for borgerne, overholder menneskerettighederne? Det er den danske stats ansvar, og hvis en dansk borger krænktes på sine menneskerettigheder af EU's institutioner på grund af en eller anden retsakt, så er det den danske stat, der skal sikre, at den ikke sættes i kraft i Danmark, og så er det den danske borger, der kan gå til Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg.

Derfor er det simpelt hen vrøvl, når regeringen forsøger på at bibringe befolkningen det indtryk, at menneskerettighederne ikke er sikret i forhold til EU's institutioner. Jo, det er de, for det er statens, den danske stats og de andre staters, pligt at sikre, at der ikke gennemføres menneskerettighedsstridig lovgivning og beslutninger i de enkelte lande, og det er borgerens ret at gå til Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg.

Men hvorfor siger man så det sludder, hvorfor forsøger man at give befolkningen det indtryk, at EU ikke i dag skal overholde menneskerettighederne? Det er, fordi man vil have EF-Domstolen ind på banen. Det er, fordi bag ved dette her lurer EF-Domstolens rolle som den, der skal overtage bedømmelsen af, om en EU-lov strider mod menneskerettighederne eller ej.

Hvad vil det komme til at betyde? Jo, det vil komme til at betyde, at så vil man ikke længere som borger kunne indbringe dette spørgsmål for Strasbourg-Domstolen, for Menneskerettighedsdomstolen. Det er den eneste forklaring, der kan være på, at man fra regeringens side siger sådan noget sludder, for, ja, man må jo dog være klar over, at det er noget sludder.

Men jeg vil godt bede ministeren om at bekræfte, at det er hans ansvar, at EU ikke overtræder menneskerettighederne i Danmark, og det ansvar skal ikke flyttes væk fra ministeren – i hvert fald ikke med min gode vilje.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg kan bekræfte over for hr. Albrechtsen, at ved enhver lov, der skal fremsættes i dette Ting, tilkommer det Justitsministeriets Lovafdeling at

sikre, at enhver lovgivning, der fremsættes i Folketinget, er i overensstemmelse med den europæiske menneskerettighedskonvention. Det ved hr. Albrechtsen, og det ved – tror jeg – ethvert medlem af Folketinget, at sådan forholdt der det sig. Det er jo sådan set lige meget, hvordan lovgivningen er blevet forberedt, om den er foregået i et lovforberedende udvalg her i landet, eller om det er via det arbejde, der har fundet sted på grundlag af direktivtekster.

Men dér, hvor det her bliver interessant omkring menneskerettighederne i forhold til EU-institutionerne, er jo ikke dér, hvor det er lovgivning, der skal vedtages her i Folketinget, men det er dér, hvor grænserne er for EU-institutionernes handlefrihed. Og det er her, hvor institutionerne handler på egne vegne med grundlag i det retsgrundlag, der er skabt, men hvor det ikke er noget, der skal passere vores nationale parlament, at styrkelsen af menneskerettighederne bliver interessant.

Det er så uforståeligt for os alle sammen, når man i øvrigt kender den interesse og respekt for menneskerettigheder, som i hvert fald er blandt de af Enhedslistens medlemmer, man møder ude i landet, at hr. Albrechtsen kæmper denne her kamp i dag i fællig med hr. Thulesen Dahl.

Når hr. Albrechtsen selv ser, hvor vigtigt det er, at når der fremsættes lovgivning, der har EU-baggrund her i Folketinget, at vi så sikrer, at menneskerettighederne overholdes, hvorfor skal det så ikke også præciseres, så borgerne ved, hvordan det forholder sig, når EU-institutionerne har deres egen handlefrihed?

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Hr. Keld Albrechtsen taler om tarvelighedens charter. Består tarveligheden i virkeligheden ikke i, at vi ikke vil udvide menneskerettighederne også i forhold til EU's institutioner?

Jeg bemærkede, hvad hr. Keld Albrechtsen sagde, nemlig dette lille, tarvelige projekt, fordi man ønskede, at EU rent faktisk skulle udvide menneskerettighederne, altså underforstået ud over det, der i forvejen ligger i den europæiske menneskerettighedskonvention, og ud over det, der ligger i landenes grundlov. Jeg vil gerne spørge hr. Keld Albrechtsen:

1: Hvad er det for rettigheder, der skal ind? 2: Hvordan vil man sikre dem retsligt uden at køre det ind i Traktaten og dermed give EF-Domstolen en kompetence, så man ikke på det

lille, tarvelig projekt i værste fald vil tillade, at EF-Domstolen fik det?

Det synes jeg kunne være ret interessant at vide. For mig siger det lidt mere Union, men man bliver jo i disse tider overrasket over de signaler i forhold til holdningen til EU. Så jeg synes, det kunne være lidt interessant at høre om dette.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Jamen jeg vil da godt høre, hvad Enhedslisten vil i forhold til menneskerettighederne, fordi det, jeg hørte her, var, at der var en hel del ting, man var nervøse for, og som ikke skulle ske.

Jeg opfatter lidt det, hr. Keld Albrechtsen siger, som om, at når vi har normale menneskerettigheder, hvor det er et forhold mellem stat og borger, så er det ikke noget, EU skal gå ind og blande sig i, fordi det er et forhold mellem stat og borger.

Hvis det er holdningen, så synes jeg faktisk, at Enhedslisten fornægter det faktum, at vi har et EU med en hel del organer, som har magt, som tager beslutninger, og hvor det så også er væsentligt, at der ligger en forpligtelse for disse organer til at overholde menneskerettighederne, og at vi giver dem en politisk forpligtelse hertil.

Jeg synes, jeg mangler en positiv erklæring med hensyn til, hvad Enhedslisten vil over for de organer, som faktisk har magt i EU, uanset om vi kalder det stat eller ej.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Knud Erik Hansen kan jeg svare meget kort, fordi den menneskerettighedsforpligtelse for EU's institutioner er understreget i Amsterdamtraktaten med bl.a. henvisning til den europæiske menneskerettighedskonvention, og det kan altså ikke blive forbedret ved hjælp af det her charter, men det kan blive forringet.

Til ministeren: Jamen nu siger ministeren så, at det er, når EU handler direkte i forhold til borgeren, men det må jo så betyde, at ministeren forestiller sig, at der nu skal indføres en union, hvor det bliver mere og mere almindeligt, at EU har direkte anvendelig statsmagt, altså uden om nationalstaternes administration, og at det er derfor, man forestiller sig, at EU skal have sin egen menneskerettighedsfortolkning hos EF-Domstolen.

Det er altså, fordi der bliver indført en stadig stigende mængde direkte statsmagt i EU, som

går uden om den nationale stat. Det er jo ikke tilfældet i dag, at EU kan gå ind. EU kan i dag ikke sætte nogen i fængsel i Danmark ved hjælp af EU-politi. Det ved ministeren jo godt. Det skal over ministerens bord, hvis nogen skal sættes i fængsel.

Så dér kommer det jo frem, at det er med henblik på en fremtidig situation, hvor Unionen skal tildeles egentlig statsmagt, for ellers giver det, ministeren siger, jo ingen mening, for så er det jo dækket ind i forvejen, i og med at det skal over ministerens bord. Så jeg vil stadig væk godt bede ministeren forklare, hvad det egentlig er for noget, han forestiller sig.

Så blev jeg spurgt om et par eksempler på, hvad Enhedslisten gerne vil med en rigtig menneskerettighedsdiskussion, som også fru Mimi Jakobsen var inde på at rejse. Jamen jeg har nævnt et eksempel, f.eks. at vi får fastslået et forbud mod tvangsarbejde, som foregår her i Danmark, f.eks. at vi får indført et forbud mod tidsbestemt straf, som foregår her i Danmark. Ok jo, Enhedslisten skal nok komme med forslag om forbedring af menneskerettighederne, hvis det er den diskussion, man vil have. Men det er bare ikke den, det handler om i det her charter.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Frank Jensen):

Hr. Albrechtsen interesserer sig for menneskerettighederne, og det er vi glade for, men det er ikke rigtig det, der kommer til udtryk, når hr. Albrechtsen ser det i forhold til EU's institutioner.

Vi er enige så langt, vil jeg sige til hr. Albrechtsen – og det drejer sig også om at finde ud af, hvor der er enighed – at alle medlemslande i Den Europæiske Union har tiltrådt den europæiske menneskerettighedskonvention. Den giver os nogle forpligtelser. I Danmark har vi indkorporeret den i en dansk lov vedtaget her i Folketinget. Den skal vi overholde i forbindelse med ny lovgivning her i landet.

EU som institution har ikke tiltrådt den europæiske menneskerettighedskonvention, kan ikke tiltræde den europæiske menneskerettighedskonvention. Hvad gør vi så i forhold til EU's institutioner? Ja, der er allerede, som hr. Albrechtsen jo ved, indføjet i Den Europæiske Unions Traktat, artikel 6, grundlæggende rettigheder. Det er vi enige om. Der er grundlæggende rettigheder i artikel 6, som giver Unionen et grundlag for at bygge på principper om fri-

hed, demokrati og respekt for menneskerettighederne.

EU-institutionerne handler – og det gør EU-institutionerne i en række tilfælde over for borgerne, det ved hr. Albrechtsen godt – men det har ikke noget med straffuldbyrdelse at gøre, det ved hr. Albrechtsen også godt. Det er en lang række forhold, hvor borgere henvender sig til EU-institutionerne. Det kan være med forskellige formål. EU-institutionerne har også en række direkte borgerrelaterede opgaver. Det er, når man søger penge f.eks. til forskningsprojekter, alt muligt, som ligger i det europæiske samarbejde.

Her er det så, vi siger: Da EU ikke har og ikke kan tilslutte sig den europæiske menneskerettighedskonvention, så vil vi på grundlag af alt det, der allerede ligger i Traktatens artikel 6, på grundlag af den praksis, der er ved domstolene, som er retskilder, synliggøre, hvordan borgernes menneskerettigheder er, hvordan deres retsstilling er over for EU-institutionerne. Det er en styrkelse, der ligger i, at det er klari-
ficering; det er en synliggørelse.

Og jeg vil sige til hr. Albrechtsen, at det nemlig kan medføre, at menneskerettighederne vil blive mere praktisk anvendt, ligesom dengang Folketinget besluttede at inkorporere den europæiske menneskerettighedskonvention i dansk lov. Det ændrer ikke materielt noget. Den europæiske menneskerettighedskonvention var også gældende for danske myndigheder før da, men der blev en meget større opmærksomhed om den, da det var vedtaget i en lov her i Folketinget. Borgeren kunne tage en lov ned fra hylden og læse den som en dansk lov.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg noterede mig, at hr. Keld Albrechtsen sådan set ville bruge Den Europæiske Union til at gennemføre nogle af de politiske mål, som han ikke har kunnet få flertal for i Danmark. Det er jo ret interessant, synes jeg, men velkommen i klubben.

Jeg vil gerne bede om svar på det spørgsmål, jeg stillede: Hvis man skal udvide rettighederne og de skal ind i Traktaten og sikres, så de også har retsgyldighed, betyder det så, at Enhedslisten faktisk ønsker en udvidelse på dette felt her, også med en domstolskompetence ind i Traktaten, for ellers har det ikke retsvirkning? Og hvordan mener Enhedslisten så, at vi kan afgrænse i forhold til den europæiske menne-

skerettighedskonvention og Menneskerettighedsdomstolen? Hvordan har man tænkt sig at klare den?

Jeg vil også gerne bede om et svar på, hvordan Enhedslisten forestiller sig, at man kan forringe rettighederne i forhold til EU, hvis man som grundlag for de rettigheder, man indfører i forhold til EU-institutionerne, faktisk tager det, der er basis i eksisterende konventioner, som vi har tilsluttet os, og grundlaget for eksisterende nationale grundlove. Det synes jeg er lidt mærkværdigt.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne svare på hr. Claus Larsen-Jensens spørgsmål om, hvorvidt vi vil tilslutte os, at der ved hjælp af Unionen sker forbedringer: Ja, naturligvis vil vi det. Vi har altid stemt for fornuftige ting, som kunne vedtages i Unionen. Desværre er kataloget over forslag, som vi har kunnet stemme for i tidens løb, ikke nået at blive ret stort endnu. Det er på grund af Unionens natur, men det har aldrig været et princip for os, at vi vil stemme imod, hvis det var noget godt. Og det gælder da især, hvis der var menneskerettighederne, som virkelig kunne blive forbedret, naturligvis.

Jeg nævnte to eksempler, og udenrigsministeren vil kunne huske, at Enhedslisten også har støttet kravene om Tyrkiets overholdelse af menneskerettighederne, som f.eks. er noget, der drøftes i Unionen, og kravet om, at ansøgerlande ikke må have dødsstraf og lignende, som man altså har problemer med i dette konvent. Så kom ikke med dén over for Enhedslisten. Vi vil gerne være med, hvis det er noget reelt.

Så vil jeg bede ministeren, om vi ikke godt kunne få et notat, der kunne vise, hvad det er for konkrete ting, hvor det er nødvendigt, at man skulle indføre en særlig menneskerettighedsordning med hensyn til unionsbeslutninger, for nu kunne jeg forstå, at det, der er tilbage, er altså, at menneskerettighederne skal indføres i forbindelse med udbetaling af EU-støttemidler, og det må være, at menneskerettighederne skal ind i EU's landbrugsordninger. Det er, så vidt jeg kan høre det, det, der er tilbage i dette projekt.

Jeg kan da godt se, at det er virkelig vigtigt at få sikret menneskerettighedernes overholdelse i forbindelse med udbetaling af landbrugsstøtte, hektarstøtte, her skulle vi da nødig risikere en menneskerettighedsovertrædelse, men det er, så

vidt jeg kan høre, hvad der er tilbage i hele dette konventprojekt.

Men jeg vil godt bede ministeren om, at vi får et helt præcist notat, der belyser, hvilke EU-beslutninger det konkret er i forhold til borgerne, som skulle nødvendiggøre et sådant grandios konvent.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Jamen jeg kan forstå på hr. Keld Albrechtsen, at han er meget tilfreds med den korte artikel 6 i Traktaten, og at den skulle sikre menneskerettighederne generelt.

Det, som er spændende ved det projekt, og det, der gør, at vi tager det, er, at det er vigtigt for SF, når vi ser på, at institutionerne faktisk har magt og indflydelse, så at få konkretiseret de steder, hvor der er brug for at styrke menneskerettighederne, når EU nu ikke er tilsluttet konventionerne.

Det kunne så være, at vi kunne få en uddybning af det. Det kunne være spændende. Og så kan det være, at Enhedslisten så også bagefter positivt vil sige, at det vil man faktisk godt være med til at styrke. For det synes jeg i hvert tilfælde er perspektivet i det her, at vi får sikret det.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen det vil jeg gerne give hr. Knud Erik Hansen og SF tilsagn om at vi naturligvis kan og bør samarbejde om. Det har bare ikke en pind med det her charter at gøre, desværre.

Og så spurgte hr. Knud Erik Hansen, og jeg undskylder, at jeg ikke nåede at få det med i mit svar, om Enhedslistens holdning til artikel 6 i Amsterdamtraktaten, hvor jeg blot sagde, at den jo understreger, at EU skal overholde den europæiske menneskerettighedskonvention. Den bekymring, vi har i forbindelse med den traktatbestemmelse, er, at den allerede i dag kan bruges og misbruges af EF-Domstolen til at koble Menneskerettighedsdomstolen ud ved at gå ind og påberåbe sig, at EF-Domstolen dermed har fået beføjelser til at vurdere menneskerettigheder.

Det vil allerede kunne blive et problem i dag med den nuværende Amsterdamtraktat. Det pegede vi også på, dengang vi havde debatten om Amsterdamtraktaten. Den her diskussion er ikke ny. Den problemstilling, vi diskuterer i

dag, er allerede i et vist omfang til stede i Amsterdamtraktaten.

Så derfor var vi ikke glade for den formulering i Amsterdamtraktaten, som blev resultatet, for den blev det første element i den glidebane, som vi nu ser flertallet bevæge sig ned ad med større og større hastighed.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Nu ved jeg ikke, hvor hr. Keld Albrechtsen har meningen fra. Der er forskellige meninger om det charter. Men det, vi diskuterer her, er, hvad vi vil med charteret. Og dér forstår jeg, at det, hr. Keld Albrechtsen faktisk nu giver tilsagn om, er, at Enhedslisten faktisk også godt vil være med til at diskutere charteret i forhold til menneskerettigheder og EU's institutioner. Det synes jeg er fint. Det synes jeg er en vigtig diskussion.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Så er det hr. Keld Albrechtsen og derefter hr. Ole M. Nielsen som ordfører.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jo, men SF må bare forstå, at det altså ingen steder fører at stille krav i forbindelse med det charter, fordi det charter på forhånd er fastlåst, ved at man har besluttet, at der må ikke ske forbedringer af menneskerettighederne i forbindelse med udarbejdelsen af charteret. Og dermed er hele projektet ude af stand til at løfte sig over i noget, der kunne blive interessant at diskutere indholdsmæssigt, som fru Mimi Jakobsen gerne ville. Det har man afskåret sig fra på forhånd.

Det er det, jeg faktisk har nu brugt et par timer på at forsøge på at få de andre partier til at forstå. Men det kan jo da være, at det begynder at dæmre, nu hvor debatten nærmer sig sin afslutning.

Ole M. Nielsen (KRF):

Da Kristeligt Folkepartis ordfører, hr. Jann Sjursen, ikke kan være til stede, skal jeg oplæse hans tale:

Det er i sig selv positivt, når menneskerettigheder står på dagsordenen og bliver diskuteret. Det kan man vanskeligt være imod, således heller ikke, når der er i EU er et ønske om at diskutere EU-borgernes rettigheder i forhold til institutionerne. I den forstand er bestræbelserne

på at nå frem til et politisk dokument, et charter, en god øvelse.

Men man må ikke være blind for, at det, der kan ligne en tilforladelig øvelse, også rummer konflikter og problemer.

For det første er det helt åbenbart, at kræfter i EU, både blandt medlemslandene og i Europa-Parlamentet, arbejder stærkt for, at et EU-charter for borgernes grundlæggende rettigheder bliver en del af den nye traktat. Der er altså et element af forfatningskamp i konventets drøftelser. For det andet kan charteret lukke op for problemer i forhold til den europæiske menneskerettighedskonvention og Domstolen i Strasbourg.

For Kristeligt Folkeparti er det derfor afgørende, at konventet med baggrund i Köln-topmødet ikke skal formulere en juridisk bindende tekst og ej heller komme med forslag til ændring i traktatgrundlaget for EU. Noget sådant kræver stillingtagen i et andet forum.

Dernæst er det afgørende for Kristeligt Folkeparti, at charteret udformes under hensyntagen til den europæiske menneskerettighedskonvention og ikke undergraver denne. For så er Kristeligt Folkeparti stået af.

Når det gælder de fremlagte forslag til vedtagelse, så vælger vi at støtte forslaget fremlagt af hr. Claus Larsen-Jensen og flere, da det kommer til afstemning først.

Forslaget til vedtagelse fremsat af SF er efter vores opfattelse mere præcist og ville derfor også have kunnet opnå Kristeligt Folkepartis støtte; men vi finder faktisk ikke, at der er nogen modstrid imellem indholdet i SF's forslag til vedtagelse og hr. Claus Larsen-Jensens forslag til vedtagelse. Derfor stemmer vi som før nævnt for forslaget til vedtagelse fremlagt af hr. Claus Larsen-Jensen m.fl.

Kim Behnke (FRI):

Det er jo en lidt underlig debat, fordi som flere ordførere har været inde på: Hvem kan være modstandere af menneskerettigheder?

Vi kan diskutere menneskerettigheder. Vi kan særlig diskutere, om menneskerettighederne bliver overholdt. Den diskussion finder jo sted overalt på kloden, og desværre fordi der er grund til det.

Vi lever i en del af verden, hvor vi er privilegerede. Vi har vores egen grundlov, der sikrer os ganske omfattende menneskerettigheder i Danmark, og vi er derudover en del af en politisk kultur, hvor overholdelsen af menneskeret-

tigheder og enighed om, hvad overholdelse af menneskerettighederne indebærer, er blevet en selvfølge for os. Men lige så vel som det er et paradoks, at danske vælgere kan blive hjemme på sofaen og ikke bruge deres grundlovssikrede stemmeret, samtidig med at der er folk her på kloden, der er parat til at dø for at få stemmeret, ja, så er der naturligvis også paradokser i, hvordan begrebet menneskerettigheder bliver anvendt.

Går man ud og lytter til, hvad der bliver sagt i befolkningen, så er begrebet menneskerettigheder jo noget, der efterhånden er ganske voldsomt. Det bliver brugt af folk i flæng, og det bliver efterhånden udvidet til også at skulle gælde dyr og planter. Folk hævder, at de rettigheder, mennesker har, også bør gøre sig gældende for andre dele af naturen. Men hvad der er langt værre er, at menneskerettigheder i stigende grad overgår til at være såkaldte positive sociale rettigheder frem for at være det, der desværre rett sprogligt hedder negative rettigheder.

De positive sociale rettigheder kender vi ikke så mange af i Danmark. Vi har dog en enkelt i vores grundlov omkring retten til arbejde. Så har man så, fordi man godt vidste, at man ikke var i stand til at overholde den, også angivet, hvad der skal ske, hvis folk ikke kan få et arbejde, nemlig at de så skal have en særlig social understøttelse.

Det, der jo er problemet, når man diskuterer menneskerettigheder, er, at hver gang man definerer positive sociale rettigheder, så skal man huske på at lave en særlig paragraf, der fortæller, hvad man så skal gøre, hvis den ikke bliver overholdt. Hvorimod staten, hvad angår de såkaldte negative rettigheder som ytringsfrihed osv., aldeles ikke skal gøre noget. Det er lige præcis det, der er meningen. Staten skal afholde sig fra at gøre noget.

Kigger vi så i det regelsæt, som EU fungerer under i øjeblikket, ja, så er der jo sagt meget skidt om Amsterdamtraktaten. Jeg har selv sagt ganske meget skidt om Amsterdamtraktaten, men den har dog trods alt også visse positive elementer. Vi synes, at en af de ting, der er værd at nævne, og som vi citerer flittigt, er traktatens artikel 6, som klart fortæller, at Unionen bygger på principperne om frihed, demokrati, respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder samt retsstatsprincippet, der alle er principper, som medlemsstaterne har til fælles.

Sådan. Der er ikke grund til at tilføje noget. Enhver botanisering kan kun give anledning til problemer. Derfor er det vores opfattelse, at hele det projekt, der er sat i gang, er et skalleskjul. Det er et forsøg på at lukke op for noget, der skal ende med, at EU en dag har sin egen forfatning. Og det er vi modstandere af, for vi ønsker ikke Europa udviklet til en føderal stat, særlig ikke når vi læser i EU-Kommissionens seneste 5 års-plan, at formandens, eller som han jo hedder i alle andre lande, præsidentens plan er, at Europa skal påtage sig et stærkt lederskab af hele verden. Det er ordvalg, som vi har hørt før og som vi ikke bryder os om. Slet ikke, hvis der så skal ligge en egentlig forfatning bagved.

Vores opfattelse er derfor, at det bedste, der kan ske, er, at man jo da kan skrive en eller anden tekst sammen, som man kan bruge ved festlige lejligheder. Og skulle den tekst have karakter af at være en sådan læse let-version for borgere, der ikke forstod de ellers meget indlysende tre sætninger, jeg lige læste op, ja, så for vores skyld ingen alarm. Men det skal ikke være et politisk dokument, det skal ikke være en protokol, og det skal slet ikke være noget, der senere skal ind i traktaten.

Derfor vil vi, når der skal stemmes, kunne støtte de forslag til vedtagelse, der er fremlagt af henholdsvis Enhedslisten og Dansk Folkeparti. Men som flere andre har været inde på tidligere i debatten, så synes vi også, at de perspektiver, der ligger, er skræmmende, når man ser, hvad der bliver taget af initiativer i den her anledning. Vi er dybt bekymrede, når tidligere socialdemokratisk folketingsmedlem og minister Torben Lund kan foreslå, at en sådan traktat skal misbruges til at forbyde visse politiske partier i Europa. Det er nemlig ikke at håndhæve menneskerettighederne.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg vil gerne sige tak for debatten. Der har da undervejs været et par snapse, synes jeg, som man kunne sidde og glæde sig over. Jeg synes ikke mindst fru Mimi Jakobsens indlæg gav i hvert fald mig et indtryk af, at her er der da et projekt, vi kan gå ud i, som også nogle kan glæde sig over og synes har et perspektiv, og det samme synes jeg også om hr. Claus Larsen-Jensens og fru Arnolds indlæg her under debatten.

Jeg overvejede på et tidspunkt, da udenrigsministeren følte anledning til at gå op og få bragt debatten på sporet igen, om det nu var i

overensstemmelse med menneskerettighederne, når han slog hr. Albrechtsen i hartkorn med hr. Thulesen Dahl. Er det nu i overensstemmelse med den europæiske menneskerettighedskonvention? Jeg må sige, at hr. Albrechtsen jo gjorde sig skyldig i, at selv den overbærenhed, som jo skal rummes inden for rammerne af menneskerettighederne, blev stærkt overskredet her. Der er grænser for overbærenhed, også inden for rammerne af den europæiske menneskerettighedskonvention, og når hr. Albrechtsen med fuldt forsæt fortsatte med hovedet forrest lige ind i muren sammen med hr. Thulesen Dahl, så må jeg sige, at så var der ikke meget tilbage at hente, heller ikke hos mig, af overbærenhed.

Hr. Albrechtsen ønsker simpelt hen ikke at erkende, at man inden for rammerne af Det Europæiske Fællesskab kan have positive projekter af den karakter, at man beskæftiger sig med menneskerettighederne, selv om hr. Albrechtsen jo til gengæld godt selv ved og også har understreget nogle gange, at der jo allerede er menneskerettigheder inde i Traktaten i artikel 6.

Men det, hr. Albrechtsen ikke vil anerkende, er, at det så er en styrkelse, at man i det her konvent sætter sig ned og prøver at beskrive de allerede eksisterende rettigheder, som borgeren har inden for rammerne af både Traktatens bestemmelser, af retspraksis udviklet ved Domstolen, andre internationale konventioner, medlemsstaternes retsstatsprincipper osv., og altså her prøver at synliggøre over for borgerne, at der er en række menneskerettigheder, der gælder også for borgerne i forhold til EU-institutionerne. Hr. Albrechtsen siger på den ene side, at det er for sølle projekter, og på den anden side, at så kan man komme til at forringe menneskerettighederne. Jeg har altså nu svært ved at se specielt, at det her kan føre til forringelser, tværtimod.

Og hr. Albrechtsen må også prøve lidt at studere vores egne nationale erfaringer, fra dengang vi selv inkorporerede menneskerettighedskonventionen i dansk ret. Og det er jo noget, som er et studium værd for os alle sammen: at se på, hvad erfaringerne her er. Erfaringerne er, at man nu i langt større omfang også ser de konkrete sager, som behandles ved vores egne domstole, i et menneskerettighedsperspektiv, både fordi det påberåbes af dygtige forsvarere og advokater i retterne, og fordi der er en større bevidsthed om, at det her er dansk ret, fordi det er skrevet i en dansk lov, og ikke blot en inter-

national konvention, som for nogle, for borgerne, for advokater, for medarbejdere ved danske domstole kan være lidt mere fjern.

I det her Charterudvalg arbejder både borgere, NGO'ere osv., som jo er dybt engagerede i det her, med menneskerettigheder. Det må jo også irritere hr. Albrechtsen noget, fordi jeg tror, hr. Albrechtsen jo ofte selv finder en række af sine synspunkter hos NGO'erne. Men lige netop her burde hr. Albrechtsen også kunne blive inspireret af, at det er et ganske interessant arbejde, som kan være med til at skabe den styrkelse i brugen af menneskerettighederne i det daglige arbejde for borgerne og for EU's institutioner i deres indbyrdes samspil.

Hr. Albrechtsen har også forsøgt i debatten at skabe et billede af, at fordi nogle i det her konvent har fremført synspunkter, det kan være på dødsstrafområdet, det kunne være på statsborgerskabsområdet, hvad ved jeg, hr. Albrechtsen har brugt begge eksempler her, så skulle det nærmest give indtryk af, at det var noget, konventet var enige om. Der fremføres også daglig i Folketingets stående udvalg, selv i Europaudvalget, hvor jeg har anledning til at komme en gang imellem og forelægge forhandlingsoplæg, synspunkter, som jeg ikke tror, hr. Albrechtsen ønsker bliver taget til indtægt for. Ej heller ønsker alle i Europaudvalget at blive taget til indtægt for de synspunkter, som hr. Albrechtsen fremfører.

Så skulle vi nu ikke holde os til, at der kan fremføres synspunkter i det konvent, der alle er lige så forskellige som i et dansk folketingsudvalg, der er endda endnu flere i det her konvent, end der er i et dansk folketingsudvalg. Og skal vi ikke se på det endelige resultat, inden vi gør regnebrættet op og ser på, hvad det er, der bliver til forslag i konventet. Det vigtigste er, at det er et politisk dokument, der kommer ud af konventets arbejde. Det politiske dokument vil vi arbejde på bliver så tilfredsstillende som overhovedet muligt.

Så har SF's ordfører under debatten i dag fremført et synspunkt om, at vi her må give garantier for, at det her politiske dokument aldrig nogen sinde må blive til andet, og at det skal stå sådan i al evighed. Er det ikke lidt uambitiøst fra SF's side? Altså jeg er enig i det resultat her netop af hensyn til regeringskonferencen, den smalle dagsorden, udvidelsen osv., men skal det være sådan, at vi ikke i EU, i det europæiske samarbejde, for fremtiden skal kunne dykke

tilbage og se på, om der er ting, som vi med rette også kunne indføre i traktaten?

Jeg siger det blot, for at man altså ikke skal være afskåret fra at have menneskerettigheder på dagsordenen også for fremtiden i det europæiske samarbejde, og jeg tror, selv SF vil fortryde, hvis man laver de her bindinger på sig selv på et så foreløbigt stadium, som vi er inde i nu.

Men det resultat, vi taler om nu, er et politisk dokument. Det er noget, som alene kan komme videre, hvis det er sådan, en regeringskonference i Det Europæiske Råd vil gå videre med det.

Men tak for debatten.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen): Så har vi en række korte bemærkninger. Hr. Keld Albrechtsen og derefter hr. Knud Erik Hansen, og så tager vi anden runde af ordførerne.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Menneskerettighederne indeholder jo gudske-lov også en paragraf om, at ministre har ret til at være polemiske. Den paragraf vil jeg kæmpe meget for, at vi kan bevare, og tak for besvarelserne.

Ministeren hævdede, at Enhedslisten gik arm i arm med Dansk Folkeparti. Enhedslisten har krævet, at man skulle have et rigtigt menneskerettighedsprojekt, der handlede om forbedringer af menneskerettighederne. Det har vi ikke kunnet få i forbindelse med det her charter. Jeg har ikke hørt, det har jeg vitterlig ikke, at Dansk Folkeparti har stillet noget som helst krav om, at der skulle være et rigtigt menneskerettighedsprojekt i den her forbindelse. Jeg tror ikke, ministeren har hørt ordentligt efter, når han sammenligner Dansk Folkepartis og Enhedslistens ordførertaler.

Jeg er derimod enig med ministeren i, at Enhedslistens holdninger på mange måder ligger på linje med NGO'ernes, som, så vidt jeg ved, også ønsker rigtige forbedringer af menneskerettighederne.

Så spørger ministeren, om det kan medføre forringelser. Jamen hvis der bliver vedtaget nogle tekster i charteret, som er anderledes end de tekster, der står i den europæiske menneskerettighedskonvention, så kan det føre til tvister mellem EF-Domstolen og menneskerettighedsdomstolen, og det kan medføre forringelser. Det

ved ministeren godt. Det er en risiko, der ligger i det her projekt.

Jeg håber ikke, der bliver mange forringelser, men nogle forringelser vil der . . .

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen): Så er taletiden . . .

Hr. Knud Erik Hansen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Jeg synes egentlig, jeg havde svaret lidt under debatten, at det da er klart, at menneskerettighederne efterfølgende kan komme ind i traktaten på forskellig vis.

Det, der har været vores pointe i den her debat, har været – når vi ser den diskussion, der foregår i konventet, hvor der er meget stærke kræfter, der vil lade arbejdet i konventet præge af, at det skal ind i traktaten – at vi syntes, det var vigtigt, at vi til de kræfter nu sagde, at det skal de ikke bekymre sig om. De skal lave et politisk dokument, og de skal ikke bekymre sig om, at det skal indgå i traktaten.

Det var vores udsagn. Vi har koncentreret os om det arbejde, der foregår i konventet, og hvad der skal ske med det, og at det ikke skal være med henblik på en traktat.

Det udelukker jo ikke, at vi efterfølgende kan diskutere menneskerettigheder på alle mulige andre områder, men det, vi snakker om, er det arbejde, der foregår i konventet, og der synes vi, det er vigtigt for arbejdet i konventet, at der ikke fokuseres på, at det skal ind i traktaten. Det havde vi gerne hørt en klarere udtalelse om her fra Folketinget, og vi tror faktisk, det kunne være vigtigt for hele arbejdet med menneskerettighederne, at vi klart havde udtalt os om det.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Til hr. Knud Erik Hansen: Det ligger jo allerede i mandatet for konventet fra Köln-topmødet, at det skal blive et politisk dokument. Det er da fuldstændig legitimt, at der kan være parlamentarikere fra andre lande, der har deres ønske om på længere sigt at gøre det til en del af traktaten. Det fjerner bare ikke, at det, som er opdraget til konventet fra stats- og regeringschefernes møde i Köln, er et politisk dokument.

Jeg synes, hr. Knud Erik Hansen på SF's vegne har fremført mange gode synspunkter under debatten og også i sin ordførertale om det med

ikke at skabe usikkerhed mellem Strasbourg-domstolen, EF-Domstolen osv. Alt det er jo synspunkter, vi til fulde deler, men når hr. Knud Erik Hansen fremsætter sit eget forslag til vedtagelse i dag, så er det netop blot for at understrege noget, der allerede er givet i det mandat, som konventet har fået af stats- og regeringscheferne.

Hr. Albrechtsen vender tilbage til spørgsmålet: Kan der ske forringelser? Jeg har altså meget svært ved at se det, heller ikke med de argumenter, som hr. Albrechtsen trækker frem. Hr. Albrechtsen ved jo godt, at det i dag er Strasbourg-domstolen, der dømmer i sager vedrørende den europæiske menneskerettighedskonvention. EF-Domstolen er ikke forpligtet af den europæiske menneskerettighedskonvention. Den kan ikke blive det, sådan som regelsættet er i dag, men den har udviklet en retspraksis, der respekterer grundlæggende rettigheder, som vi allerede har været inde på, og som også afspejler sig i Traktaten om Den Europæiske Union, art. 6.

Nu er det så med baggrund i et politisk dokument, som altså skal vise borgerne noget, der kan være meget svært at tilegne sig viden om for borgere, for advokater, for alle mennesker i medlemslandene, nemlig hvordan retsstillingen er for borgerne i forhold til EU-institutionerne.

Er det et dårligt projekt, at parlamentarikere og en masse eksperter fra medlemslandene, der har indsigt i det her, sætter sig ned og beskriver det? Hvorfor gøre det til noget inferiørt, at de sætter sig ned og beskriver det?

Så kan hr. Albrechtsen som os andre have ønske om, at man kan gå videre en række steder på menneskerettighedsområdet, men den tid, det store, fælles arbejde.

Nu synes jeg, hr. Albrechtsen skulle tilslutte sig det mål, vi har om at få et politisk dokument ud af en beskrivelse af allerede eksisterende rettigheder, som kan give borgerne et fælles grundlag for at se, hvor deres rettigheder ligger.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Det er rigtigt, der står, det skal være et politisk dokument, men det bliver jo ikke respekteret. Det er det, der er problemet. Hele diskussionen i konventet går på, at man ikke respekterer, at det skal være et politisk dokument, man vil have, det skal være noget mere, og det er derfor, det er vigtigt, at vi fra Folketingets side går ind og siger, at det ønsker vi faktisk ikke.

Jeg havde gerne set, at de partier, der nu åbenbart støtter flertalsforslaget faktisk havde ønsket også at inddrage det i formuleringen, for så havde vi gerne været med på formuleringen. Jeg synes, det er vigtigt, at vi understreger det, og jeg kan i virkeligheden ikke forstå, hvis man er enig med os i at det ikke skal være der, at man så ikke kan få det med i formuleringen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Risikoen for forringelser er desværre i høj grad til stede, må jeg sige til ministeren. Det er jo problemet, at nogle af dem, der er i konventet, ønsker at skrive menneskerettighederne i en mere let forståelig tekst. Det betyder, at der bliver en tekst, som er anderledes end den, som står i den europæiske menneskerettighedskonvention. De ønsker jo samtidig, at dette charter skal blive et redskab for EF-Domstolen. Det er der en meget stor del af konventets deltagere, der ønsker, og det ved ministeren jo godt.

Det, som er risikoen, er, at vi på et tidspunkt får en afgørelse fra EF-Domstolen, der fortolker disse nye menneskerettighedsformuleringer, som er anderledes tekstmæssigt end de gamle, men ikke bedre, i nedadgående retning. Det er jo kendt, at det medfører forringelser. Det ved ministeren jo også godt, og jeg tror ministerens egne repræsentanter i dette konvent selv er klar over og advarer imod risikoen for, at man ved hjælp af sådanne, om jeg så må sige, populære udgaver af menneskerettighederne i virkeligheden kan komme til at underminere dem.

Så jeg siger i og for sig kun, hvad jeg tror den danske regering selv har sagt i konventet.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Derefter går vi over til anden runde i ordfører-rækken.

Fru Mimi Jakobsen.

Mimi Jakobsen (CD):

Som alene beder om ordet, fordi jeg ikke nåede at svare på et spørgsmål fra hr. Thulesen Dahl, og det skal selvfølgelig gøres.

Hr. Thulesen Dahl spurgte mig først, om jeg nu mente, at hvis dette dokument kom ind i charteret, skulle det bruges til at slå lande i hovedet med og indføre sanktioner. Sådan ser jeg det ikke.

I øvrigt vil jeg godt sige, at hvad hr. Torben Lund går rundt og siger, det kan CD ikke gøres ansvarlig for. Det må Socialdemokratiet tage sig

af. Jeg mener, at de rettigheder, der tegner sig i papiret, vi kender jo ikke de endelige, er et meget godt billede af et fælles europæisk kultur- og rettighedsgrundlag. Det er kaldt det fælles gods, og det er sådan et selskab, jeg synes, Danmark hører hjemme i, og lande, der ikke måtte kunne tilslutte sig takterne i det her, ved jeg ikke rigtig, om jeg ønsker, vi skal være i klub med. Det synes jeg ærlig talt ikke.

Så lige en enkelt korrektion: Hr. Thulesen Dahl sagde, at med CD ved man jo, at der ingen grænser er for, hvad CD vil i EU-samarbejdet. Det passer faktisk ikke, men det egner sig vist ikke for en kort bemærkning, men vi får nok en anden EU-debat, hvor vi kan få uddybet det, for det er vigtigt at slå fast.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg anerkender naturligvis, at det i første række burde være Socialdemokratiets ordfører i denne debat, der besvarede spørgsmålet, om Socialdemokratiet stod bag Torben Lunds udtalelser om, at charteret, som vi diskuterer her, skal give EU grundlag for at gennemføre sanktioner, når et af den slags partier får del i regeringsmagten, f.eks. magen til de sanktioner, som de 14 regeringschefer har iværksat over for Østrig.

Når jeg rettede spørgsmålet til fru Mimi Jakobsen, var det jo, som det nok er alle ordførere bekendt, efter at jeg nok fire eller fem gange havde forsøgt at få Socialdemokratiets ordfører til at tage afstand fra det her, hvis det var nødvendigt, men jeg anerkender naturligvis, at fru Mimi Jakobsen så gør et forsøg på at give et svar på det og en korrektion af CD's almindelige EU-linje, som vi kan tage en debat om ved en anden lejlighed.

Jeg vil bare ved afslutningen nu af denne her debat sige, at det er fint at diskutere menneskerettigheder, men menneskerettigheder gælder altså også for de mennesker, som stemmer på nogle, man ikke kan lide, og for dem, der så derfor bliver valgt til at repræsentere de mennesker. Når jeg kigger på menneskerettighedskonventionen og kigger de meget detaljerede bestemmelser igennem, som står i den, så giver den altså også østrigske borgere og de parlamentarikere, som bliver valgt af østrigske borgere til at repræsentere disse borgere, rettigheder, og 26,9 pct. har altså stemt på et parti, som hr. Claus Larsen-Jensen og andre herinde ikke kan lide, og derfor iværksætter man sanktioner over for dem, hvad man faktisk ikke kan efter

den europæiske menneskerettighedskonvention.

Jeg ved godt, at den som udgangspunkt retter sig til borgere og ikke til stater, men sanktioner er jo rettet mod østrigske borgere generelt, man vil bl.a. ikke pege på dem til internationale stillinger. Der står altså i den europæiske menneskerettighedskonvention, at enhver, der anklages for en lovovertrædelse, skal anses for uskyldig, indtil hans skyld er bevist. Man har ikke bevist nogen som helst skyld hos en eneste østriger. Tværtimod har den regering, der sidder i Østrig, sagt, den vil overholde menneskerettighedskonventionen. Faktisk er Østrig det eneste land, der har inkorporeret menneskerettighedskonventionen i sin forfatning, så de kan ikke engang vedtage noget, der er i strid med den europæiske menneskerettighedskonvention.

Den debat har man ikke ønsket fra ordførernes side under debatten her, selv om Torben Lund som socialdemokrat altså er en af de personer, der har lavet koblingen mellem EU-charteret og sanktionerne imod Østrig. Det synes jeg er brandærgerligt, for det er en vigtig diskussion, en vigtig debat, der dermed er blevet udeladt af den forespørgselsdebat, vi har haft i dag.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Fru Christmas-Møller for en kort bemærkning, og så kan jeg få anledning til at gøre opmærksom på, at der gerne må være mere ro i salen. Værsgo.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg synes nok, det er en gang demagogi, vi lige har været præsenteret for her til sidst i debatten. Altså hr. Kristian Thulesen Dahl begynder nu at blande Østrigsanktionerne ind i spørgsmålet om det europæiske charter om menneskerettighederne.

Det er fuldstændig vendt på hovedet. Østrigsanktionerne er håbløse, forføjede, lige fra beslutningsprocessen til indholdet, til perspektiverne og kunne aldrig være blevet gennemført, hvis de var gennemført i EU-regi i henhold til EU-Traktaternes bestemmelser.

Det er et rent nationalt anliggende, som vi fra konservativ side er lodret imod og har kæmpet imod hele tiden, men det har intet med charteret at gøre, og præcis hr. Thulesen Dahls egen argumentation omkring menneskerettigheder-

ne, hvor han viser, hvordan Østrigs borgere, Østrigs regering osv. i henhold til menneskerettighederne har ret til at mene, hvad de vil, så længe de respekterer menneskerettighederne og er valgt demokratisk, underbygger jo netop, at menneskerettighederne ikke kan blive solidt nok placeret i det europæiske samarbejde. De skal respekteres, men det har intet med Østrigsagen at gøre, og lad os blive fri for den slags demagogi her i valgkampen.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil sige til fru Pia Christmas-Møller, at jeg begynder ikke nu at blande Østrigsanktionerne ind i denne debat, det har jeg sådan set gjort hele eftermiddagen, og det har jeg gjort for at få en debat, der relaterer sig til det, hr. Torben Lund har sagt charteret skal bruges til.

Han har sagt, at det her charter efter socialdemokratisk opfattelse skal bruges til at slå lande oven i hovedet med a la Østrigsanktionerne. Jeg har hele debatten igennem forsøgt at få Socialdemokratiets ordfører til at tage afstand fra Torben Lund i denne her sag. Det er ikke sket.

Hvordan kan De Konservative, hvordan kan Venstre, som det ikke engang har været muligt at få en debat med om det her charter i dag, som ikke har ønsket at gå ind i debatten, sidde tiltiende og se på, at Socialdemokratiet åbenbart ønsker at misbruge det her charter i denne her sammenhæng?

Jeg glæder mig til, at Socialdemokratiet måtte komme på nye tanker og gå op og tage afstand fra, at det her charter skal bruges til at lave sanktioner over for EU-lande a la Østrigsanktionerne. Men det står altså foreløbig til troende, at det er det, man vil.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Altså uanset hvor meget hr. Kristian Thulesen Dahl forsøger at gøre charteret om menneskerettigheder til et spørgsmål om, at nogle i EU nu skal være smagsdommere over demokratisk valgte regeringer eller personer, så har det intet med sagen at gøre.

Jeg er nødt til at sige meget klart og tydeligt, at Østrigsanktionerne ikke på nogen måde er foranlediget af de bestemmelser, som hører til i EU, og heller ikke vil blive det – punktum!

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg må altså bare gentage, at det ikke er mig, der starter med at bringe østrigsanktionerne ind i diskussionen om charteret. Det er der faktisk andre der har gjort, folk, der sidder langt tættere på diskussionerne om det her charter, så det behøvede jeg ikke at starte.

Jeg har bare taget fat på diskussionen her i Folketinget og bragt den debat, der åbenbart foregår i Europa-Parlamentet om det her charter, ind her for at få en klar stillingtagen fra de politiske partier, der går ud på, at vi naturligvis ikke vil respektere, at charteret skal forsøges brugt til at dunke lande oven i hovedet, som stemmer forkert i forhold til magtelitens ønsker. Det klare dementi har jeg ikke hørt under debatten i dag, tværtimod har der indtil nu været larmende tavshed, når Østrigsanktionerne er blevet bragt ind i debatten.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Det er en kendt metode hos hr. Thulesen Dahl i en debat, der har drejet sig om indholdet i det fremtidige charter for menneskerettigheder, pludselig at finde et synspunkt, der er kommet til udtryk fra et tidligere medlem af Folketinget, der ikke er til stede og derfor ikke er i stand til at redegøre for, om han er citeret korrekt i dagbladet B.T., og så bruge det som grundlag for hele hr. Thulesens Dahls retorik og argumentation.

Det er kendt. Det er ikke særlig flatterende. Det er ikke særlig behageligt. Det er ikke behageligt for os, der sidder hernede og ikke ved, om Torben Lund er citeret korrekt, det er ikke behageligt for Torben Lund, der ikke er i stand til at redegøre for, om han er citeret korrekt, eller hvad der i øvrigt har knyttet sig til hans standpunkt.

Fakta er – og det har hr. Thulesen Dahl kunnet høre både på den socialdemokratiske ordførers tale, på udenrigsministerens tale og på min tale – at det intet har med det forhold at gøre, som hr. Thulesen Dahl har forsøgt at få debatten til at dreje sig om, nemlig Østrig.

Østrigsagen er startet lang tid efter, at der blev nedsat et konvent, der skulle se på menneskerettighederne. Der var ikke tænkt på Østrigsagen dengang, og som jeg har redegjort for det over for hr. Thulesen Dahl så sent som i tirsdags i Folketingets Europaudvalg, så har spørgsmålet om Østrig overhovedet ikke været nævnt med et eneste ord i konventet.

Hr. Thulesen Dahl kan altså ikke påtvinge os andre, at vi skal bruge debatten her om noget så vigtigt som EU's charter om menneskerettigheder til at diskutere Østrigsagen. Nu tror jeg det er sagt: Det har intet med det at gøre, og hvad Torben Lund har sagt om det spørgsmål i dagbladet B.T., påvirker det overhovedet ikke en tøddel.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jamen hvis holdningen er så klar til det her spørgsmål, så burde det være den enkleste sag i hele verden at stille sig herop på talerstolen og sige, at hvis det virkelig forholder sig sådan, at lederen af de danske socialdemokrater i Europa-Parlamentet har sagt, som det er udtrykt, så tager Socialdemokratiet selvfølgelig afstand fra det, for det mener man ikke.

Men det, at man ikke går op og tager den indholdsmæssige diskussion af det her, kunne jo tyde på, at man i virkeligheden godt ved, at Torben Lund har sagt, som det er citeret, og at der ikke er nogen problemer i det, og at man faktisk også er tilhænger af det.

Det, jeg godt kunne tænke mig at få justitsministerens holdning til, er, at hvis man overhovedet skulle bruge den europæiske menneskerettighedskonvention i forhold til Østrig-anktionerne, ja, så er de brandulovlige, for den europæiske menneskerettighedskonvention bygger på, at man er uskyldig, indtil det modsatte er bevist. Er det bevist, at Østrig har overtrådt menneskerettighederne? Nej, tværtimod, østrigerne har sagt, at de vil overholde dem. Straffer man østrigerne alligevel? Ja, det gør man.

Så hvis man overhovedet skulle bruge den europæiske menneskerettighedskonvention til noget som helst i forhold til sanktionerne over for Østrig, ja, så ville man nå frem til det resultat, at de er i strid med den europæiske menneskerettighedskonvention; men den debat ønsker justitsministeren selvsagt ikke.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Claus Larsen-Jensen, som er ordfører i anden runde.

Claus Larsen-Jensen (S):

Vi er adskillige, der undervejs har prøvet at kunne give et svar til hr. Kristian Thulesen Dahl, men han har ikke villet høre det, og jeg

synes ikke, der er nogen grund til at gentage, hvad der er sagt tidligere.

Så vil jeg gerne give udtryk for, at jeg synes, det har været godt, at vi nu har fået taget fat på den politiske debat i Folketinget om charterets formål, fordi det er med til at afklare, hvad det charterarbejde egentlig går ud på, nemlig at det handler om at udvide borgernes rettigheder i forhold til EU-institutionerne.

Det er det, der er hovedformålet, og alt det andet, som nogle gerne vil forsøge med skræmmekampagner og andet om, at charteret skal ende med en europæisk forfatning og Europas Forenede Stater, og at Danmark og alle de andre nationer forsvinder osv., hører tilovre i propagandaafdelingen og har ikke noget at gøre med det charterarbejde, der foregår.

Jeg synes, det har været ret interessant at konstatere, at et af vores stærkeste anti-EU-partier, Enhedslisten, i debatten i dag rent faktisk har ønsket, at der skulle yderligere ting ind om menneskerettigheder i EU, og i virkeligheden en udvidelse af Unionens arbejde. Det er jo ikke uinteressant.

Jeg synes, det vigtigste signal herfra i dag til den danske befolkning om charterarbejdet er, at det udvider rettighederne, det indskrænker ikke dem, vi har på nationalt plan, og at alle spekulationer om, hvorvidt et charter skal bruges til politisk smagsdommeri i forhold til partier og andet, overhovedet ikke er på dagsordenen og ikke er vores ønske.

Det kan være vigtigt, at vi har det på plads, sådan at næste gang, vi tager en debat her i Folketinget om charteret, hvor vi er kommet lidt videre, får vi en chance for at gå yderligere ind i indholdet, så vi kan få en indholdsdebat i stedet for en debat, der jo dybest set handler om, hvorvidt man bryder sig om EU eller ikke bryder sig om EU.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Claus Larsen-Jensen forsøger nu at få gjort det til en sensation, at Enhedslisten går ind for en styrkelse af menneskerettighederne, og at vi støtter en styrkelse af menneskerettighederne, hvad enten den vedtages det ene eller det andet sted, og også hvis den mod forventning skulle blive vedtaget i EU.

Det er der faktisk ikke noget nyt i. Det er Enhedslistens politik. Vi har diskuteret det tit i forbindelse med f.eks. associeringsaftaler og

lign., hvor vi ikke har kunnet få sådanne krav indfriet. Men noget nyt er der altså ikke i det.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Knud Erik Hansen for en kort bemærkning, og jeg må igen henstille, at der bliver mere ro i salen.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Jeg skal ikke bidrage til nogen skræmmekampagne. Det mener jeg heller ikke vi har gjort. Men det, der er virkeligheden i konventet, er faktisk, at der er en hel del, der ønsker at bruge charteret til noget, som ingen i Folketinget her faktisk ønsker, sådan som jeg har hørt det. Derfor kunne det være dejligt, hvis Socialdemokratiet og andre partier ville være med til effektivt at sætte en stopper for det.

Det, der bekymrer mig – og dér kunne Socialdemokratiet godt have været med til at stramme op – er, at man faktisk ikke klarer sig: Det charter vil vi ikke have ind i Traktaten. Det arbejde skal ikke tilrettelægges med henblik på, at det skal komme ind i Traktaten.

Det står stadig væk og svæver i luften, og det synes jeg er bekymrende. Det havde klart været dejligt, hvis vi kunne have fået det sat helt på plads, således at bekymringen og frygten for, at nogen vil misbruge charteret til at få nogle bestemmelser ind i Traktaten, som ingen af os ønsker, ikke havde været tilbage. Det ville have været dejligt, hvis vi klart og tydeligt havde sagt, at det ønsker vi faktisk ikke.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg mener ikke, der er noget, der hænger og svæver i luften. Det forslag til vedtagelse, der er fremsat, som tilnærmelsesvis også ligner det, SF har fremsat, viser fuldstændig klokkeklart, hvad det er, vi går efter. Det skal jeg ikke gentage fra debatten.

Det andet, jeg vil sige, er, at det er da sandelig nyt, at Enhedslisten går ind for, at EU skal have yderligere kompetence, at der skal tilføjes yderligere regler for menneskerettigheder ud over dem, den eksisterende menneskerettighedskonvention indeholder, for konsekvensen af det er jo, at det så skal ind i Traktaten for at

have retsgyldighed, og dermed udvider vi EF-Domstolens kompetence.

Det synes jeg er interessant, men o.k., hvis det er Enhedslistens nye linje, så respekterer jeg den.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu fordrejer hr. Claus Larsen-Jensen jo mine ord helt ud over det anstændige. Altså hvad jeg har sagt, er, at jeg naturligvis gerne vil støtte forbedringer af menneskerettighederne, hvad enten de besluttes i EU eller andre steder.

Men jeg kunne da ikke drømme om at støtte en udvidelse af EU-institutionernes magtbeføjelser. Det ville jo være at tage et skridt i den direkte modsatte retning, og jeg har på intet tidspunkt hverken direkte eller indirekte lagt op til, at Enhedslisten skulle kunne drømme om at støtte det, men vi vil gerne støtte, at der vedtages dokumenter eller for den sags skyld traktatændringer, der indebærer en forpligtelse til at overholde forbedrede menneskerettigheder.

Nu kan det vist ikke blive mere krystalklart, heller ikke for hr. Claus Larsen-Jensen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 63 af Claus Larsen-Jensen (S), Charlotte Antonsen (V), Pia Christmas-Møller (KF), Mimi Jakobsen (CD) og Elisabeth Arnold (RV) vedtoges med 77 stemmer (S, V, KF, CD, RV og KRF) mod 15 (DF, EL og FRI); 7 (SF) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 64 af Keld Albrechtsen (EL).

Forslag til vedtagelse nr. V 65 af Knud Erik Hansen (SF).

Forslag til vedtagelse nr. V 66 af Kristian Thulesen Dahl (DF).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 77:

Forslag til folketingsbeslutning om større åbenhed i Europaudvalget.

Af Keld Albrechtsen (EL) og Søren Kolstrup (EL).

(Fremsat 25/1 2000).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Mens udenrigsministeren går på talerstolen, kan jeg bede om, at der bliver ro i salen, således at vi kan gå i gang med forhandlingerne. Værsgo!

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Efter at vi nu kun har diskuteret EU-sager i dag i 4½ time, glæder jeg mig til endnu et par timer i selskab med EU-problemer. Jeg er sikker på, at det bliver interessant.

Første forslag, vi her behandler, er Enhedslistens forslag om større åbenhed. Det vil sige, det er det jo ret beset ikke et forslag om; det vender jeg tilbage til. Men lad mig sige først, at åbenhed i EU-sager er et emne, der interesserer os alle. Det interesserer Folketinget og regeringen, og det interesserer også befolkningen, og derfor er det et godt emne at få til debat.

Vi ønsker fra regeringens side så megen åbenhed og gennemsigtighed om vores deltagelse i EU-arbejdet som muligt. Det gælder i forhold til Folketinget og Europaudvalget, og det gælder vores egen håndtering af EU-sagerne, og vi har meget konsekvent ført en aktiv politik for større åbenhed om Danmarks deltagelse i EU-samarbejdet.

Der er allerede i dag stor åbenhed. Samtlige forslag fra Kommissionen sendes til Folketinget. De er offentligt tilgængelige. Papirer, som regeringen oversender til Europaudvalget, er offentligt tilgængelige. Det sker en sjælden gang, men det er ikke mange om året, at et papir må holdes fortroligt. Det hører til de absolutte sjældenheder og har ganske specielle begrundelser i hvert enkelt tilfælde. Der er muligheder for at afholde høringer om Kommissionens grønbøger og hvidbøger. Der er skabt mulighed for at afholde åbne europaudvalgsmøder med adgang for offentligheden.

Der er situationer, hvor offentligheden må begrænses af hensyn til Danmarks interesser. Efter regeringens opfattelse vil offentliggørelse af danske forhandlingspositioner svække den danske forhandlingsposition og Danmarks mulighed for at påvirke og nå det rigtige resultat. Det er derfor, møderne i Europaudvalget ikke er åbne og referaterne ikke offentliggøres, og lad mig minde om, at møder i Folketingets udvalg jo generelt ikke er åbne.

Forslagsstillerne foreslår, at referaterne fra møderne i Europaudvalget skal offentliggøres 4 uger efter mødet. Det foreslås under henvisning til åbenheden i den svenske EU-beslutningsproces. Referaterne fra møderne i den svenske rigsdags EU-nævn offentliggøres 2 uger efter, at mødet har fundet sted. Men det svenske EU-nævn kan ikke sidestilles med Folketingets Europaudvalg. Der er en markant forskel på de to udvalg og på indholdet og drøftelserne i de to udvalg.

Den danske regerings orientering i Europaudvalget om de danske og de øvrige medlemslandes forhandlingspositioner er detaljeret og grundig. Den danske regering forelægger sager til forhandlingsoplæg i Europaudvalget forud for rådsmøderne.

Der finder i Europaudvalget en drøftelse sted af detaljerede danske forhandlingspositioner. Dette sker ikke i det svenske EU-nævn. Da der ikke forelægges sager til forhandlingsoplæg i de svenske EU-nævn, og da referaterne er af en generel karakter, vil de normalt heller ikke kunne skade eller påvirke Sveriges forhandlingsposition.

Regeringen har til opgave at varetage danske interesser så godt som muligt. Der er en række tilfælde, hvor det ikke er hensigtsmæssigt, hvis medierne og dermed også de øvrige medlemslande har et kendskab til Danmarks forhandlingsposition og overvejelserne bag den.

Beslutningsforslaget vil derfor efter min opfattelse svække Danmarks mulighed for på bedste måde at varetage Danmarks interesser og få indflydelse. 4-ugers-fristen hjælper her jo ingenting. Der kan sagtens være sager, som er undervejs i meget mere end 4 uger, og hvor offentliggørelse f.eks. af forhandlingsoplæg, som kan være mere end 4 uger gamle, kan have stor skadelig virkning for vores forhandlingsposition.

Lad mig understrege noget, som altid for mig har været væsentligt i arbejdet i Folketingets Europaudvalg, det tidligere Markedsudvalg,